

ROZMARNÁ FANTASTIKA

To najsamopašnejšie
z českej a slovenskej fantastiky!

ROZMARNÁ FANTASTIKA

Hydra, Bratislava 2015

Rozmarná fantastika

Zostavili: Katarína Soyka a Lenona Štiblaríková

© HYDRA 2015

© Katarína Soyka, Miro Švercel, Marián Kubicsko, Františka Vrbenská,
Monika Herda Belicová, Lenona Štiblaríková, Mark E. Pocha,
Anna Olejárová, Vilma Kadlečková, Peter Kalva, Juraj Búry,
Viktória Laurent-Škrabalová, Petra Štarková, Filip Červenák,
Miloš Ferko, Jan A. Braun, Václava Molcarová, Andrej Jáchim,
William Cody, Ivana Molnárová Dubcová, Petra Machová,
Petra Slováková, Zuska Stožická, Tereza Matoušková, Majo Jašter 2015

Ilustrácie © Martin Cuco Luciak, Erika Kubíčková, Bea Tomash,
Jitka Šenkeříková, Nikola Danišová, Ondřej Hrdina,
Dandy Bodišová, Peter Šufliarsky, Gabriel Kurák, Peter Hricák,
Monika Herda Belicová, Petra Slováková 2015

Návrh obálky: Martin Cuco Luciak
Ilustrácia obálky: Gabriel Kurák

Redakčná a jazyková úprava: Eva Piarová

Vydal: Vydavateľstvo Hydra
SNP 2522/19, 066 01 Humenné

www.vydavatelstvihydra.sk
Všetky práva vyhradené

ISBN 978-80-89840-13-7

Vitajte!

Zahodte starosti, ignorujte stres. Potrebujete pauzu a oddych.
Pošteklíme vaše bránice, pohladíme vaše duše a ulahodíme oku.

Priatelia od Ašu až po Čiernu nad Tisou,
vstúpte do sveta rozmaru a roztopaše.
Nemusíte sa vyzúvať, u nás ste ako doma.

Predslov

Keď sme so Soykou v roku 2012 zakladali vydavateľstvo Hydra, dúfali sme, že naše úsilie slovenskú fantastiku obohatí o niečo nové, zaujímavé a že sa pri tom navyše aj skvele zabavíme. S prvými vydanými knižkami nás postihlo tvorivé nadšenie, doslova eufória z možnosti doviest' naše projekty do úspešného konca, a myšlienok veru bolo habadej.

Viacerí autori sa nás začali pýtať, či neplánujeme vydať aj zbierku poviedok. A prečo nie? Povedali sme si – skúsime. Netušili sme, do čoho sa púšťame, ale vďaka úsiliu všetkých, ktorí sa do projektu s nadšením zapojili, svetlo sveta uzrela naša prvá zbierka českých a slovenských poviedok – Fantastická 55.

Vďaka nej nás myšlienka na spájanie autorov s ilustrátormi neopustila, naopak, stále si myslíme, že rôznorodosť fantastiky najlepšie vystihuje zbierka poviedok a ilustrácií rôznych autorov.

Asi to tak malo byť. Asi sme si opäť potrebovali ozvláštniť život niečím pestrým, uleteným či rozjareným... uspokojiť rozmary Hydry, to nie je len tak, a preto sa k nám opäť museli pridať aj českí autori a ilustrátori. Máme ich radi, veď sú „naši“ a čo je naše, to si nenecháme vziať.

Hlavnou myšlienkou tejto zbierky sa stal jeden z najkomplikovanejších ľudských pocitov, ten, ktorého vnímanie je rovnako individuálne ako vkus, a to humor.

Áno, chceme vás baviť.

Začalo to rozmarom troch Hydier – Evky, Soyky a Lenony – a skončilo zbierkou, ktorú držíte v rukách. Chceme vás vytrhnúť od každodenných povinností, posadiť do kresla s knihou v ruke a ukázať vám, čím sa zabávajú naši autori, keď ich nikto nevidí – posúďte, ako sa nám to podarilo.

Vydavateľstvo Hydra

Ako som si nezobral lesnú princeznú

Katarína Soyka

8 **L**úka sa kúpala v letnom slnku, tráva ponúkala zeleň, neschopná pochopiť, že čoskoro zhorí. S prižmúrenými očami som sledoval šantiacce dievky súce na vydaj. Ruka pod hlavou, klobúk v očiach, v ústach kus trávy. Spletali a rozpletali si vlasy, na chvíľu zabudli, že nie sú malé dievčatká.

Hanka vyzerala v záplave zlatých kaderí ako princezná. Mohla by stáť i nahá, nič by ste z nej nevideli. Strácala sa v hustej riave, ktorá ukrývala jej štíhle telo. Slnko jej na vlasoch tancovalo, odrážalo sa v žiarivých odleskoch. Každý si musel všimnúť, že je nadpozemsky krásna. Dievky ju korunovali vencom z púpavy.

Keď sme bývali menší, hrávali sme sa spolu.

Drobnými rúčkami mlčky spleta venček, nebláznila sa s ostatnými deťmi. Tíško sedela a plietla.

Potom sa zdvihla zo zeme, podišla ku mne. Musela sa postaviť na špičky, aby na mňa dočiahla.

„Tebe ho dám,“ zašepkala.

Celú noc sa mi o jej vienku snívalo.

Nie je mi však súdená. Richtárova dcéra predsa nemôže ísť za pangharta.

Mať nikdy neprezradila, kto mi je otcom. Pretrpela príkoria aj reči. Nevšímala si prsty, ktoré na ňu ukazovali. Tajila ho aj predou mnou.

Ani som nevyzvedal. Na čo by bolo dobré vedieť, koho nenávidieť.

Neraz som však zazeral, kto sa ku mne nemá. Či naopak, má až priveľmi, lebo ho výčitky svedomia vedú.

Mlynár Matrtaj?

Isto nie. Deväť detí má a najstaršia, Julča, mi nosí koláče. Ako kedysi nosievala jej stará mať, vraj som milé chlapča. Tetkám som sa vždy páčil. Teraz sa páčim ich dcéram a vnučkám. Možno by rady prijali pár šikovných rúk k hospodárstvu.

Len Hanka mi do očí nepozrie. S každou z dediny slovko dve prehodím, Hanka sklopí zrak a smutná bez slova odchádza.

Šla by za mňa, viem to, keby mohla. Lenže jej sa pýtať nebudú. Richtár ju len bohatému dá, statky zväčšiť. Bratov ani sestry Hanka nemá, ani sa jej otcovi nečudujem.

Julču nechcem. Ani kožkárovu Zitu, krpce mi priniesla a Angela od súkeníka novú košeľu z najbelšieho plátna.

Nevodí sa nám zle.

No nebyť čipiek, ktovie ako by mať dopadla s deckom bez muža. Krajčír si ju podržal pre šikovné ruky, paličkuje vraj ako víla.

Neviem si predstaviť víly paličkovať, tie iba tancujú. Ale či ľudia vedia?

Materin tovar krajčír na hrade predáva. Ba hovorí sa, že až hen do Viedne ho vozí.

Kuticu nám dal. Aj nás živí, aj sa stará, len peňazí nedá.

Voľačo privyrobím v lete na mlátačkách, v zime stružlikám. Sotva toľko, aby sme slušne žili. Nemám nádeje zaopatriť si rodinu, nie som pre Hanku dobrý.

O ňu sa bijú onakvejší z dediny. Na zábave sa len okolo nej krútia.

Vyhýba sa im, nechce do tanca. Otec ju však núti, tak sa chúďa zdvihne, nešťastne sa usmeje a krúti sa, ako iní pískajú.

Aj ja sa krútim v jednom kole. Na zábavy chodievam pravidelne. Vypomáhať do kuchyne. Aby ma parom vzal! Od zlosti sledujem, ako ju obškakujú, a ja nič nemôžem.

Divožienky ma po večeroch utešujú, nech neklesám na duchu. Im nevadí, že mi otca neznajú. Ľudia ich nevidia, ani neveria, že ozaj existujú. Nik nevie, že sa s nimi zhováram.

Nikola Danišová

Od malička sa stretáme. Mlčky mi kývnu a keď sa ľudia vzdialia, prisadnú si a rozprávame sa o svete, tom našom a o svete, ktorý patrí im, akoby to nebol jeden. Iné problémy majú, iné strasti, hádam spolu ani nesúvisia.

Sama ich kráľovná ma vyzvala na tanec, aby ma obveselila.

Nepáčia sa mi. Celé sú zelené, oči čierne ako noc bez mesiaca. Štíhle ako steblá trávy, ale vyziabnuté. Vlasy sa im menia spolu s listím v lese. Do zimy zbelejú, väčšinou prespávajú ako medvede. V lete ožívajú a užívajú si život.

Škaredé sú. Aj najkrajšia, kráľovná, nie je krajšia ako Julča z dediny, ktorej od pohľadu mlieko v krčahu skysne.

Nepoviem im, aby sa neurazili. Veď ako by sa cítili?

Roztopašné sú.

No ja len Hanku.

Domlátili sme žito na hornom konci, od lopoty som si ani nevidel pod nohy. Podvečer, vracajúc sa poza ploty, zazrel som Hanku. Čakala pri bráne, vyzerala ma.

Nepotešilo ma to. Dalo sa vycítiť, že mi nie dobré zvesti nesie, inak by sa neodvážila. Nebeské oči zaliate slzami, nevydržala hľadiet na mňa, sklonila hlavu a tíško vzdychla. Pomedzi husté mihalnice sa jej púšťali slané potoky.

„Čože je, Hanka?“ srdce mi stislo vidiac jej trápenie a žiaľ. Chytil som ju pod lakeť, aby sa mi prizrela.

„Otec ma Ondrovi Belovi slúbil,“ vydýchla a vytrhla sa mi. Rozbehla sa do dediny.

Zostal som ako kôl v plote. Belovci sú najbohatší sedliaci v dedine. Bolo po nádejach. Darmo je. Človek aj tuší, že zbytočne sníva a predsa dúfa, že by sa mohlo voľačo prihodiť, akýsi zázrak.

Nešiel som domov. Do lesa ma nohy viedli. Pri horskom prameni zapíjal som žiaľ.

„Jakub!“ okríkla ma Dalibeles.

Akoby nevidela, že mám srdce zlomené, ešte ho aj pretrhnúť od úľaku chcela.

Prizrel som sa lepšie, či sa mi len vidí, či je ozaj menej zelená?

„Jakub, zle je!“ oči vypliešťa ešte väčšie ako obyčajne.

Veru zle. Súhlasil som. Ale jasné bolo, že na iné myslí, nie ako ja.

„Drak kynoží les. Neujdú mu ani srny, ani medvede,“ vysvetľovala nepochytre a chmátala ma za ruky. „Stromiská ľahli popolom!“

Chystal som sa ohradiť, lenže ona predou mnou utekala a stále sledovala, či sa zberám za ňou. Hneval som sa. Na ňu, na les, na celý svet! A predsa som kráčať stále vpred.

Ona sa vždy stratila medzi stromami. Nevidím sa ľuďom, že ich nevidia.

Opäť ma však našla a súrila na cestu.

„Len rýchlo!“ napomínala ma.

Kráľovná v obradnom rúchu čakala pri buku. V zelených vlasoch skrúcali sa chamrade a hady. Na hlave veniec z lístia a lesných plodov. V zelenom plášti telo úplne skryté.

Ba stáli okolo nej víly, lesné žienky, švárni lukostrelci, aj zopár zmokov. Isto by mi došlo, že sa deje čosi vážne, keby som nemal srdce zlomené žiaľom a oči zaslepené bolesťou.

„Jakub,“ s rovnakou naliehavosťou ma oslovila vládkyňa a upierala na mňa vystrašené pohľady lesného obyvateľstva.

„Vari horí?!“ bez nálady, trochu nevrlo, očakával som rozumné vysvetlenie.

„Veru aj,“ prikývla. „Drak sa nám sem nasťahoval,“ pozrela sa na Dali-beles, či už ma oboznámila. Keď dievka prikývla, pokračovala. „Pod hradným bralom našiel jaskyňu, tam žije. Odtiaľ lieta márneť les. Aj ľuďom robí škodu. Panské statky okráda. Zopár rytierov, ktorí chceli zasiahnuť, už skolil. Vietor ich rozfukuje po okolí,“ odmlčala sa a vyčkávala. Čože ja viem načo?

Asi sa jej nevidel môj prázdny pohľad, tak pokračovala: „Vyhubí nám zver, spáli les.“ Opäť zmĺkla. Asi, že čo ja na to.

Ale čo ja s ranou v srdci?!

„Hanku prisľúbili Belovi,“ vzdychol som s nádejou, že pochopí.

Asi aj pochopila, len či dobre.

„Jakub,“ nadýchla sa. Hneď bolo jasné, že ide oznámiť niečo veľké, závažné, niečo, čo si musela dobre rozmyslieť. „Ak zahubíš draka, budem ti patriť.“

Celý les sa od prekvapenia nadýchol a pomaly vydychoval. S ľuďmi sa veľmi nespletali. Ak, tak to bolo posledné, čo „hrubý“, tak nás volajú, zažil. Teraz sa sľúbila a nebolo pochýb, že ma potom nezamárne.

Všetci mlčali, hľadeli na mňa.

Mal som ich rád. Aj som si ich vážil, ani uraziť som nechcel. Kráľovná seba ponúkla. Zrejme ako náhradu za Hanku.

No, akoby som nemal dosť problémov!

„A čože vy chcete živého tvora kántrit?! Či nemáte chrániť všetko živé?“ napadlo mi ešte.

„Drak je zviazaný s Temnotou,“ dala sa vysvetľovať pravdy kráľovná. „Nemá zľutovania, ostáva po ňom spúšť. Necíti a nectí nič. Ale zahubiť ho nemôžeme,“ sklopila zrak. Temné studnice jej oči potiahli zelené viečka. Potom ich znova zdvihla a zadívala sa na mňa. „Mysleli sme, že ty by si mohol...“

Zavrtel som hlavou. Či som ja vrah? A vôbec. O drakovi hovoria!

A čo je mne po nejakom drakovi?! Koho trápi, za čím moje srdce plače?

„Nedokážem ísť na draka. Nedokážem ja vôbec nič,“ otočil som sa a s hlavou sklonenou k zemi som odkráčal domov.

Na druhý deň vybral som sa krčmárovi na výpomoc kar obslúžiť. Akurát sme stoly chystali, keď sa spoza okien ozvali bubny a krik. Vyšiel som k plotu pozrieť, čo sa deje, zaprel som sa do dreveného stĺpu oplotenia medzi dva krčahy, ktoré nastoknuté čakali na drotára.

Prišli vojaci v uniformách a do bubnov trieskali. Ktosi kričal „verbujuúú“ a odrazu akoby všetci chlapi z dediny vymreli a zmizli.

Sledoval som parádu, no oznámenie, ktoré hlásnik vykrikoval, mi cez uši kamsi vyfučalo. Hanku dajú Belovi, nebudem viac snívať. Iné ma nezaujímalo. Vtom ma dvaja z nich schmatli pod pazuchy a tahóóó ťahali k vozu. Aj som sa obzeral, či mi voľakto nepomôže, no ľudia odvracali zraky, zrejme spokojní, že ich nešťastie obišlo. Tvárili sa, že nevidia, čo sa mi deje.

Nikdy som v dedine nebol za riadneho chlapa a odrazu, ľaľa, aj panghart je im dobrý.

Rebrinák bol prázdny, oni dvaja a ja sám. Ruky mi motúzom zviazali a mlčali, na moje otázky ani slova nepustili. Tri razy som vstal, že ujdem, tri razy ma stiahli.

Cestu som poznal, na hrad viedla.

Most bol spustený, stráže sa nič nevypytovali, rovno nás pustili za bránu. Na hradnom nádvorí bolo rušno. Ľudia behali popred i poza voz. Ktorási postaršia žena vykrikla: „Len jedného vedú!“ a zhrozene si ústa rukou prekryla.

Odtiahli ma z voza a dotiahli do podzemnej miestnosti, kde v rade na lavici vyčkávali deviatí takí ako ja. Ruky zviazané, oči vystrašené, odevy chatrné, žiadne panské pomery. Tam nás rozdelili, do veľkých kadí odviekli a vykúpali. Pekne nás zaodeli, aj učesali a odviekli k stolu, najdlhšiemu, aký som kedy videl. Naliali nám vína a nosili jedlá, o akých som jakživ nechyroval. Veru ani v krčme po svadbách také neostávali.

Keď bola nálada uvoľnená a chlapi sa začali rozprávať, že hádam ani nebude tak zle, ako najskôr vyzeralo, vstúpil sám Matúš Bielozem, náš pán. Zarazení sme vyplúvali nedojedky, utierali si ústa do rukáva a vstávali od stola.

Matúš kývol, že môžeme sedieť a sadol si za vrchstola na miesto, ktoré doteraz zívalo prázdnotou. Chytil čašu s vínom vykladanú drahými kameňmi a postavil sa k plamennej reči.

„Poddaní moji!“

Čudno mi prišlo. Ani zapísať ma nechceli ako pangharta, ani vlastný komín sme nemali, krajčír uviedol iba matku a odrazu, že som poddaný.

„V čase, keď vlasť volá...“

Ale akáže vlasť, mi jasné nebolo. Až po chvíli mi došlo, že i našu dedinu a les myslí.

Veľa som nerozumel, reč bola zdobená výrazmi, ktorých význam ani pán sám možno nechápal, iní ju napísali, nakoniec skončila rozpačito.

„... rytierov zo široka-ďaleka povolali, aby sa vysporiadali s drakom, ktorý nás vraždí, statky spaľuje a oberá o zásoby na nadchádzajúcu zimu. Udatní bojovníci žiadali výpomoc, a tak je vám ctou verne im slúžiť a za dobrú vec aj životy položiť.“

Tak!

Víno v pohári akosi strpklo, ruka náhle oťažela. Prípitok rozpačito nemal kto stvrdiť. Kráľ ešte raz pokynul, zdvihol čašu, ale až vojaci, ktorí pribehli, aby nám po paprčiach tresli, ukončili naše ostychy. Piť sa bude! Na slávu do boja, chceš-nechceš!

Zasa drak. Márna snaha, osudu neujdeš. Hanku Belovi a mne zásnuby s drakom.

Chlapi od žiaľu popíjali, až si mená zabudli. Ja som vyšiel na nádvorie a hľadel na hviezdy. Vedieť tak lietať!

Zbrojnoš vybehol, asi sa bál, že by som ozaj krídla vystrel. Zrazil ma na zem a odvliekol dole. Zrejme tam kedysi bývali hladomorne. Teraz prične vystlali slamou, tak sa dalo celkom pohodlne zdriemnuť. Nad ránom sa

dotmolili ostatní druhovia. Páni nás nechali vyspávať doobeda, kým horúce slnko nestálo všetkým rovno nad hlavami. Zobudili nás bubny a krik.

„Vstávajte, bandááá. Čestný boj čaká!“

Nahnali nás na nádvorie, podaktorým sa ešte aj teraz nohy plietli. So životom sa lúčili, nie so slobodou. Možno zadúfali, že ak budú napáchnuti vínom, ani drakovi sa ich nezažiada.

Urodzený pán Matúš Bielozem zopakoval horlivú reč z večera a pripojil, čo všetko získa ten, kto draka skolí. Pravda, myslel tým predovšetkým rovnako urodzené panstvo, ktoré stálo zoradené na koňoch a od hlavy po päty bolo v železe zahalené.

Ani nevidíme, za koho sme padli.

Za draka.

Vyvážiť v zlate a ruku princeznej k tomu chystal pre hrdinu.

Tak už sa mi druhá princezná ponúka. A ja by som len Hanku.

Náhle mi aj za materou prišlo ľúto. Tolko sa netrápila a na staré kolená ju nebude mať kto zaopatriť. Pomýšľal som, že sa nenápadne stratím v lese. Cudzie hrdinstvá, cudzia česť ma netrápili. Lenže kam utekať, keď aj lesní ľudia po inom netúžili, len aby drak ohrýzal moje kosti?!

Vtom k nám pribehli zo všetkých strán a nakladali na nás, čo budú rytieri v boji potrebovať. Čuduj sa svete, každý sme dostali aj svoj meč.

Jakživ som meč v rukách nedržal. I teraz som ho radšej schoval do pošvy a pobral sa za ostatnými, keď sa páni za hlasných trúb vybrali svet zachraňovať. Oni dôstojne a koňmo, my naložení ako somári a po svojich. Sprievod uzavierali dvaja zbrojnoši, žoldnieri, ktorí mali ťať, keby sa komusi hrdinstvá odnechceli.

Keď človeka vedú na popravu, nemalo by byť tak krásne, aby mu ľúto za životom nebolo. Veď čože by sa stalo, keby trochu spáchlo? Keby mraky schovali belasú oblohu a les bičovali prúdy dažďa?!

Ešte aj vtáčatá sa proti nám sprisahali. Trilkovali, akoby sa z našej obeť tešili.

A možno sa aj tešili. Možno dúfali, že draka skolíme, lebo ktovie aké škody im napáchal.

Stúpali sme do skál, náklad nás gniavil a meče potkýnali. Veru, nezaviedli sme pánom ich ťažkú zbroj. Pre draka už chystali vlastnú štavu.

Čím vyššie sme stúpali, tým tichší bol les. Len bzúčanie múch akoby zosilnelo. Aj vtáčence sa stiahli, neradno bolo dráždiť kohosi, kto by ich jedným dychom sfúkol.

Smrad spáleného mäsa koňom nozdry rozťahoval, začínali sa plašiť.

Aj ja som sa splašil, keď mi došlo, že nie do kameňov zakopávam. Hnáty a ľudské lebky váľali sa v prachu. Muchy sa tešili, poniektoré kosti neostali úplne holé, mohli naklást' vajíčka a dosýta sa kŕmiť. Vždy je to tak. Voľakto trpí a biedu trie, iný sa z toho raduje a ešte aj zbohatne.

Zastali sme na dohľad od dračej diery. Kone vyskakovali, jedného zo železných zhodili do prachu a skoro rozdupali. Múdro rozhodli urodzení páni, aby sme ich radšej poskladali na zem a kone pustili. Zadná stráž vystrašené zvieratá pochytila a odtiahla kúsok ďalej. Rytieri sa na čomsi dohovárili a potom odvážne v jednom šíku vykročili bližšie pred skaly, ktoré boli postriekané krvou.

„Vyzývam ťa...“ odvážil sa ktorýsi s bielym perom na helme, ale nedokončil, lebo sa hora zatriasla a zopár skál sa skotúlalo.

Medzi pánmi nastala trma-vrma. Obzerali sa jeden na druhého, hľadali vysvetlenie, kto sa opovážil rušiť hrdinský čin. Zbytočne pohľady k oblohe upínali, v strnulých záklonoch brnenia prehýbali, na oblohe ani mráčka.

Opäť sa hora zlovestne zachvela a potom zasa a zasa, až sa nám zem pod nohami priecila a vyzeralo, že hádam aj praskne. V ušiach nám dunelo, prach sa dvíhal, do nosa stúpali a pustili sme sa do kašľa. Vtom sa ozval rev, aj nazlostenný medveď by sa od úľaku radšej stiahol a ušiel. Po reve ozvena otriasala buky, smreký aj lipy a ostalo zlovestné ticho.

Proviant sme zhodili z pliec a obzreli sa za seba.

Stráže hneď pochopili, čo nám po rozumoch behá, dvihli kopije a naznačili, že tak či tak by nám bol koniec.

Zasa sme sa zahľadeli do prázdna medzi skalami, keď sa roztancovala zem a vybehol odtiaľ veľký zelených netvor s troma hlavami, ktoré sa nič nepýtali, na nič nečakali, len vydýchli mohutný žltý plameň a z pancierov po urodzených pánoch sa zadymilo. Očadené plechy, čo po nich zostali, sa zložili a ešte chvíľu rinčali, akoby sa posmievali neslávnemu koncu udatnej výpravy.

Pri ďalšom nádychu netvora moji bratia v boji zobrali nohy na plecia a veru ani nestíhali dobehnúť stráže, ktoré sa prvé na útek pustili.

Mňa voľačo zdržalo. Zvláštny pocit, že nieto kam utekať a ani kvôli komu. A tak sa plameň stočil ku mne a priamo mi šľahol do tváre. Vlasy mi

s plameňmi viali ako vo vetre, košela aj gate zhoreli do tla spolu s opaskom a pošvou, takže sa mi meč zabodol skoro do holej nohy. Drak prekvapene zadržal dych a ja som v hanbe zostal nahý, ako som na svet prišiel.

Ten ma ale rozpálil!

Vytiahol som meč z prachu pri nohe a chystal sa zaťat' do zelenej masy, lenže bol šikovnejší, pazúrom sa rozohnal ako mečom a jedným švihom mi do hrude červený kríž namaloval.

Zareval som hádam horšie ako on sám a došlo mi čosi. Chvíľu sme stáli, hľadeli si zoči-voči, potom som od zlosti zabodol meč pred jeho pazúr a sadol si na zem. Ešte stál, akoby váhal, zakolísal sa a zložil sa ku mne.

„Tak ty si to,“ vydýchol a všetky tri hlavy zložil na kamene. „Dlho som ťa hľadal.“

„Ale akože?“ nechápal som.

Isteže, odjakživa bola moja schopnosť vidieť lesné tvory trochu podivná. Ibaže draka videli všetci a mnohí to už olutovali.

„Nevieš?“ potiahol neveriacky, až som sa urazil, že ma podozrieva.

„Čo mám vedieť?“

„Mať ti nič neprezradila?“ zdvihol jednu zo zelených hláv a zahľadel sa na mňa žltým okom. „Brat si mi.“

Vyskočil som na nohy a, prisámbohu, chcel som znovu tasiť meč. Lenže som zastal, od zlosti mi krv búšila v krku a do uší sa opierala. Nechtiac som akosi uveril. Až teraz som sa zamyslel, prečo ma oheň nespálil.

Drak akoby pochopil moje úvahy, bez varovania do mňa fúkol ďalšiu dávku svojho plameňa.

Nič. Ani vlasy mi nezhoreli, len zaviali ako predtým. Fešák som a fešák budem.

„Ale drak predsa nemôže...“ koktal som a možno mi aj červeň vohnalo do tváre pri predstave matky s drakom.

Rozrehotal sa mojím rozpakom, skaly sa otriasli, skoro si zasypal vchod do brlohu. Kúdole prachu ma zadúšali, no on sa stále nevedel opanovať, tak ho príhoda pobavila. Bol ozrutný, jeho pazúr isto väčší ako moja ruka, každá hlava ako súdok medoviny. Akoby len mohol byť mojím bratom?!

„Otec bol drakon,“ malo byť vysvetlenie, lenže jakživ som o drakoch nepočul a o drakoch som myslel, že sú len v rozprávkach. Ani víly ich nespomínali, ani zmok neprezradil, že sú aj strašnejší, ako je on. „Ak sa mu zachcelo, mohol sa na človeka premeniť,“ asi čakal, že už pochopím.

No mne sa nijako nechcelo jeho táranie prijať.

„Tvoju mať volal do sveta lietať, nové kraje objavovať. Potom zistila, že čaká dieťa. Keď jej prezradil, že syn bude človekom ako ona, odmietla odísť, aby si medzi svojimi vyrastal.“

Mohol som uveriť, že sa mať pre mňa obetovala. Ale prečo mi je drak bratom?

Chápal ma lepšie, ako ja sám.

„Potom otec spoznal moju matku, najkrajšiu dračicu na svete,“ skromne vyjavoval, čomu sám veril.

„Teda môžem sa premeniť na draka?“ nové skutočnosti som rýchlo prijal a premýšľal, ako s nimi naložiť.

Uletieť inam! Zobrať Hanku na chrbát a hľadať miesto... A keby ma ľudia hnevali, jednoducho ich sfúknuť.

Dychčal, akoby mu zabehlo, lež došlo mi, že sa zo mňa vysmieva.

„Kdeže! Mať ti je človekom a otec ťa v človečej podobe splodil. Nemôžeš byť drakom,“ blahosklonne ma ľutoval, až ma od hnevu pichlo pri srdci. Videlo sa mi, že sa vystatuje.

„Ale oheň ti neublíži a rany sa ti rýchlo zahoja,“ dodával napochytre. Asi si nechcel hneď nového brata rozhnevať.

Nikdy som nebýval chorý, lebo mať, čo iba mňa mala, veľmi sa starala, aby mi nič nechýbalo, aby som si neublížil. Takže žiadne zázračné liečenie som si všimnúť nemohol.

„Si ako jašterica,“ vysvetľovať brat-ozruta. „Môžu ti prsty jeden po druhom odtínať, zaraz ti dorastú.“

Ej, to by už bola novina! Nie odtínanie prstov, pravdaže. Ich dorastanie! Len či je to pravda?

Musel vidieť, brat môj, že zvažujem, lebo ani som nestihol mrknúť, jeho pazúr sa mi zarezal do pleca a rýchlym sekcom pažu od tela oddelil.

Zaručal som, padol do prachu a chvíľu sa v krvi váľal, a on nič. Hľadel na mňa, nepohnuto, na čosi vyčkával.

Zacítil som svrbenie, akoby ma zaživa išli mravce vyžrať. Váľal som sa v prachu, ani som nestíhal brata preklínať, keď mi došlo, že paža dorastá a o chvíľu nato sa na jej konci vystierali aj všetky prsty. Zagánil som na neho spod zamračeného obočia a mlčky ho prebodával pohľadom.

„No, čo! Inak by si neuveril.“

Veru neuveril. A predsa by som si iný dôkaz predstavoval.

Opäť som si sadol, tentoraz proti nemu, keby ešte chcel voľačo vymýšľať alebo dokazovať, a vzdychol som:

„A načo si ma hľadal?“

Čo by už len ľudským bratom mohol získať?

„O otca sme prišli,“ nebol smutný, aspoň sa mi videlo, že vraví len tak. A pravdu povediac, ani mňa sa smrť kohosi, koho som nepoznal, nijako nedotkla. „Na smrteľnej skale si ma k sebe privolať a vybral hrudu zlata. Ťažilo ho svedomie, že sa o vás nikdy nepostaral, a tak ma zaprisahal.“

Srdce mi podskočilo.

Zlato. Možno by sa ním dalo Hanku vykúpiť. No do dediny sa vrátiť nemôžem! Hneď by ma pánovi vojaci odsíkovali a moja hlava by sa kotúlala po nádvorí.

A potom znova.

A znova. Ktovie koľkokrát, kým by ma popretínali o všetky dračie životy!

„Netešíš sa?“ teraz sa čudoval. „Ľudia vraj pre zlato aj vraždia!“

„Zverbovali ma zabiť draka. Kým ťa neodstránim, do mesta nemôžem,“ zavesil som mu pravdu na ňufák, nech si nemyslí, že my ľudia sme takí lakotní.

„Lahká pomoc,“ postavil sa, až sa zem zasa zatriasla. „Zober ten mečík a rúbaj! Zanesieš im hlavu a ja sa podejem kade ľahšie. Nebaví ma blúdiť medzi ľuďmi. Zveri je tu málo a o každý hlt treba bojovať ako o život. Za domovom mi je clivo. Zlato dostaneš, aj úlohu splníš.“ Sklonil krk, aby ma uistil, že ponuku myslí vážne.

S hlavou draka môžem pred pána Matúša. Vrátim sa do dediny, so zlatou hrudou zabehnem za Hankou, za jej otcom... Aj kráľovná divožienok by sa mohla uspokojiť, že je nebezpečenstvo zažehnané.

Hoci niekedy sú malicherné, tieto ženy. Len aby sa neurazila, že som dal prednosť ľudskému pánovi?!

Chytil som meč a rozohnal sa.

Brat privrel oči a ja šup ho. Hlava dole.

Zareval, ale ozvena ešte neotriasla všetko ihličie a lístie zo stromov, ja som sa znova rozpriahol a šup mu dole aj druhú hlavu. Vlasy mi dupkom vstali od strašného revu, ktorý sa prevalil lesom, niektoré stromy popadali ako za víchrice.

„Čo si rozum potratil?!“ osopil sa na mňa brat.

„Prepáč,“ pustil som meč, aby chápal, že ďalej rúbať nebudem. „Dvom pánom slúžim, obom musím česť preukázať.“

Potom som mu vysvetlil, že nielen ľudského pána, ale aj pani lesa stihol nahnevať svojím lovom.

Nehádal sa. Zašiel do jaskyne pre zlato a kým z nej vyšiel, mal obe odťaté hlavy zasa na krku. Ešte dobre, že povest' o tom, ako za jednu odťatú dve narastú, nebola pravdivá.

Neboli sme na dlhé rozlúčky. Horúce city medzi nami nezaplanuli. Zobral som zlatú hrudu a vopchal ju do prilby, ktorá sa váhala neďaleko. Nasadil si brnenie, aspoň toľko, aby mi hanbu zakrylo a obe hlavy ťahal so sebou po ceste vydupanej za posledných pár dní.

„Maj sa!“ zareval drak a vzlietol k oblakom.

Ešte som mu zamával a vybral sa do doliny, opatrne obchádzajúc ploty.

Doma našťastie nikoho nebolo. Jednu hlavu som zakopal do hnoja, druhú zabalil do plátna, prezliekol si háby a poza bučky vybral sa do hradu. Veru drak poriadne zvýšil bezpečnosť na cestách a vypratal ich. Nikto sa podaromnici neponevieral po okolí, hoci bol stále biely deň. Až pred mestskou bránou stáli zbrojnoši, hľadeli skôr na nebo než pred seba, takmer som popri nich prešiel bez povšimnutia, nebyť skaly, ktorá mi skočila do cesty a sklátila ma, skoro mi dračia hlava z uzlíka vyletela.

„Stoj!“ zrúkli na mňa jak jeden.

„Mám hlavu draka!“ rýchlo som im zamával batôžkom pred očami, inak by ma k panstvu nepustili a rovno ma zavreli ako dezertéra.

Uchechtili sa, ale keď zbadali výraz na mojej tvári, zaváhali.

Hlava draka by za hriech stála! Z ich očí sa dalo čítať, ako im skrslo, že by ma mohli o hlavu obrať, o obe, veru aj tú moju, čo nosím na krku, a princeznú aj s majetkom tak pre seba získať.

No pripravil som sa. „Kto na ňu pozrie, na mieste skamenie!“ Kdesi som počul taký príbeh, dal sa použiť.

Hneď uhli pohľadom, váhavo sa mi pratali z cesty. Lepšie je byť opatrný, ak by legenda bola pravdivá. Ktože vie, čo všetko dokáže hlava draka?! Hoci aj odrezaná?

Najhoršie bolo nastaviť im chrbát, ale víťaz nad drakom si musí veriť.

Hrdé kroky ma doviedli až na nádvorie, kde bola trma-vrma. Ľudia pobehovali, ktorísi obstáli pranier. Ostatní si v hlúčikoch pošuškávali o chudákovi na ňom. Vraj prišiel zvestovať, čo sa s drakom prihodilo a už ho palicujú, že z boja ušiel. Sám Matúš Bielozem sa prizeral, ako sa trestá za neúspech výpravy. Nik by si ma nevšimol, nebyť jedného zo žoldnierov, čo nás mali strážiť a dobiť na ústupe. Začal predto mnou od strachu cúvať, ba sa aj na kolená hodil, akoby odo mňa milosť očakával. Musel si myslieť, že som vstal z popola. Fénixa si však inak predstavoval.

Druhý, zlá zelina, jeho druh, čo trest vykonával a bičom plieskal, ho uzrel, prekvapený sa zarazil a v nedomúžení sledoval môj príchod. Ľudia sa mi rozostupovali, niekoľkí ma spoznávali. Šepkali si, ba i híkali.

Ešte pustil bič a tiež sa zviezol do kolien. Bolo im obom jasné, že sa viac nemôžu tváriť, akože zbehov naháňali, zakrývajúc vlastný útek. Všetci videli, že som ostal v dračom ohni. S mojím návratom nik nerátal.

Hoci, zlá zelina, skrslo mu v mysli voľačo, chystal sa vykriknúť, podľa záblesku v očiach nič pre mňa milé, tak som radšej dračiu hlavu vybral a hodil ctihodnému Matúšovi Bielozemovi k nohám.

V tej chvíli všetko stíchlo. Len ktorési decko nepochopilo, že ide o prelomové ticho a ďalej s plačom utekalo pred materou, ktorá ho chcela do postele zháňať.

Pohľad urodzeného pána Matúša do mňa vysielal otázky, nuž som mu odpovedal.

„Skolil som draka.“

Viac nebolo treba.

Ľudia si vydýchli, začínali si pošuškávať, podaktorí sa pustili chichúňať a o chvíľu sa nádvorie kúpalo v spokojnom smiechu. Draka nieto, ovca zostane celá, úroda v sýpke a verbovačky ustanú!

Len urodzenému Bielozemovi do smiechu nebolo, nastal čas splatiť dlh.

Pravda, mŕtva hlava nebezpečne nevyzerala, odrazu sa mu videlo, že priveľa nasľuboval za takú ničotu.

Odkiaľsi pribehla kňažná Mária, Matúšova dcéra, vo vyšívanom plášti orgovánovej farby. V chvate si cez tvár nahaňovala jemnú látku, nuž neviem, či aby z nej neubudlo, či aby jej krásu nevypozerali. Oči jej skoro z jamôk vypadli, ako sledovala dračiu hlavu. Vystrašená princezná bola po pravde len o málo krajšia ako Matrtajova Julča.

„Otec!“ skoro s plačom sa vrhla na vládcu, ktorý nebo sľúbil a odrazu nič nechcel dať.

„Nemôžem tvoju dcéru za ženu pojať,“ pokorne som rýchlo kľakol na koleno, aby voľakto od Bielozema nevynucoval sľub vyplniť alebo aby pánovi neprišlo jednoduchšie z nejakého dôvodu ma zo sveta zničiť.

Očividne sa mu ulavilo.

„Inú v srdci nosím. Napokon záchrana vlasti,“ ešteže som si spomenul, ako naše role aj s lesom nazval, „mi bola posvätnou povinnosťou.“

Mohol som si dovoliť veľké reči, veď zlato v kope hnoja postačí pokryť

moje najsmelšie predstavy. I tak som v kútiku duše veril, že Matúš čosi pustí pre drakobijcu, aby sa ukázal ako veľkodušný a spravodlivý. Nanúti mi. Horko-ťažko, ale aspoň voľačo mi určite nanúti.

Zavreli sme sa do pivnice s vínom.

Z hradu som vychádzal už ako lénny pán. Síce do tmy a dosť krivoľako, ale hrdo. V živote som nevidel toľko hviezd po ceste sa váľať ako tej noci. Všade boli. Kam som pozrel, tam sa jagali a občas sa mi roztancovali pred nosom. Ťažko bolo sledovať ich, zopár ráz sa mi z nich hlava zakrútila, ale Bielozemovi ľudia ma vždy včas zachytili a zaopatrili.

Matúš, tak smiem nazývať Bielozema, ma na polcestu vyprevadil, potom ma vybozkával a zamával mi na rozlúčku. Marienka, ctihodná jeho dcéra, nakoniec otca ťahala za rukáv, že ona len za mňa chce, veď už som pán skoro ako ona a slovo by mal dodržať. Ženy. Ich reči sú ako lanské snehy, mávol rukou otec a nechal ma k materi odvieť so sprievodom na koči.

Cestou mi vietor trochu prefúkol víno a myšlienky, nechal som ochrančov pri bráne cintorína, nech mi mať nevyplašia.

Sedela pri sviečke a poctivo paličkovala.

Ani slova nevyriekla, keď ma zbadala, len sa jej slzy po líci pustili.

„Mamko,“ vrhol som sa k nej na kolená a hlavu, len svoju, jej zložil do lona. Hladkala ma po vlasoch a stále plakala. „Mamo, veď už neplačte. Doma som! A pánom som sa stal. Všetko sa na dobré obráti,“ zdvihol som k nej tvár, aby sa usmiala.

Ona len prikývla a bôľne zašepkala.

„Dnes po omši ohlásili Hankin sobáš.“ Dobre vedela, že mi ani hrad nepomôže k šťastiu, ak ostanem bez Hanky.

Tak je.

Bez rečí som so sklonenou hlavou vyšiel z domu.

„A kdeže sa zberáš?!“ so strachom na mňa volala.

„Do lesa,“ neobzrel som sa na ňu. Vedel som, že sa uspokojí. Vždy som v lese žiaľ zaháňal.

„Domov choďte, chlapci,“ poslal som panošov po svojom. Ja už som dopanoval. Paráda sa pominula, aj chuť svetu dokazovať, že si viem miesto zastať. Načo mi budú role bez Hanky? Načo mi vôbec žiť?

Mal som sa do šireho sveta na bratovom chrbte pobrať.

Brat. Hanba mi, ani mena mu neviem.

Zašiel som k hnoju vykopať druhú hlavu. Zlato ostalo medzi výkalmi, takú pre mňa malo práve cenu.

Mamke dám zlato, jej sa zide, poberiem sa, premýšľal som.

Najprv som však chcel dodržať slovo a víly druhou hlavou potešiť. Temnota sa pobrala kadeľahšie, môžu tancovať do rána.

Opláchol som hlavu v prameni a z nohy na nohu si vykračoval pomedzi buky a borovice.

Našli ma bludičky, začala im nočná služba, blikali na mňa a ťahali ma za paňou. Sedela na pni, narýchlo jej ktosi veniec z malín na hlavu založil.

„Kde ju máš?“ s úsmevom ma vítala, zvesti o víťazstve už musela počuť. Bez slova som hlavu vytiahol a položil k jej nohám.

„Myslela som, že si na nás zabudol, keď si pánovi zaniesol,“ vedela. Akoby aj nie, v lese sa všetko vie.

„Aj na vás som myslel.“

„Odmietol si princeznú,“ trochu sa ponatriasala, žmurkla na mňa, ba vypla plochú hrud', až mnou mráz prebehol. Vstala z pňa, podišla ku mne, priamo do očí mi hľadela.

Môj ty bože, veď som ja na jej sľub zabudol!

Chcel som zaprotestovať, ale jej oči sa zvláštne rozťahli, potiahla ma za ruku, bez slova som išiel. Vstúpili sme do buka a tam čakala posteľ z machu, prítmie rozrážali drobné svetielka. Prehrabala si zelené vlasy, trochu sa zavlnila, zvrtila, zasa zavlnila. Spustila z pliec plášť a stála úplne nahá, už nielen oči ma ťahali do bludných kruhov. Hlava sa mi zakrútila, mal som pocit, že padám.

Podala mi ruku, vytiahla ma z víru a pritisla sa ku mne. Ukázala mi siedmy div sveta.

Ráno som sa prebudil s rukou prehodenou cez jej driek. Hmla, ktorá mi v noci zrak pomotala, sa rozpustila, ležala vedľa mňa zelená bytosť zbavená privolanej príťažlivosti.

Ach! Zabořela ma hlava, aj srdce. Hanka moja! Zachcelo sa mi volať na pomoc milú, keď som si spomenul, že sa inému nadobro sľúbila. Tak mi treba. Ostanem v lese, ako sa na slušného chlapa patrí. Kráľovná si ma vybrala, ale nevzpieral som sa. Česť mi káže vernosť jej prisahať.

Zdvihla hlavu, pozrela sa na mňa čiernym pohľadom, usmiala sa.

„Ja som... ja... ja... včera...“ jazyk sa mi akosi motal, a nie a nie dostať zo seba, o čo mi vlastne ide.

„Viem, čo si včera. Bola som pri tom,“ rozosmiala sa a bez hanby vstala nahá z machu. Obliekla si plášť a pokračovala.

„Dnes príde princ Lebež z Čierneho hvozdu, zasnúbime sa,“ zapínala si opasok z prútia. „Závazok som naplnila,“ pozrela sa mi do očí. „Ale, Jakub, keby si pomoc potreboval, stačí povedať. Veď sme priatelia.“ Opäť sa usmiala a kývla na mňa.

Dochádzalo mi, že všetko inak berie. Bolesť hlavy ma udrela až v očiach.

„Eeej,“ prikryl som si tvár rukami.

„Nemáš toľko piť!“ napomenula ma a lusкла prstami. V tej chvíli sa mi hlava prečistila, bolesť ustúpila a mne sa vyjasnilo.

„Ty si mi včera počarila!“ pozrel som sa na ňu s obvinením.

„Isteže,“ rozosmiala sa nahlas. „Potrebovala som vyplniť záväzok a ty by si sa vzpíeral. Ale nezmárnim ťa, neboj,“ malo byť pre mňa útechou.

Pobral som sa.

Moje léno tvorilo päť domov na kamenistom pahorku. Mať zostala u krajcíra, že zájde, až keď si dom postavím. V dedine som sa viac neukázal, správy o Hankinom sobáši, o ktorom sa všade rozprávalo, ma nezaujímali.

No zašla skôr. Moja mať.

Ležal som v tráve a sledoval hviezdy. Na čiernej oblohe krásne svietili.

„Jakub!“ kričala mať, až som sa zľakol, čo sa prihodilo. „Hanka zmizla!“

„Akože zmizla?!“ vyskočil som na nohy.

„Zajtra mal byť sobáš, ale jej niet. Hľadá ju celá dedina,“ zvestovala.

„Jakub!“ ozval sa ďalší krik a potom množstvo rozrušených hlasov. To ma hádam celá dedina prišla upozorniť, že zajtra sa má Hanka nadobro cudzou stať. Namojveru, hneď prvý jej otec, čo som myslel, že mi ani mena nezná.

„Kde je?“ oboril sa na mňa, v ruke hrable. Lež nevyzeral, že by chcel pomôcť seno hrabať. Chvíľu mi hľadel do tváre. Toľko rozpakov som k nemu vyslal, až sa pod ich ťarchou zložil do trávy a tvár si schoval v dlaniach.

Nevie! Nevie, kde je Hanka! Došlo mi konečne a strach mi srdce stisol.

„Čo sa stalo?!“ teraz som sa osopil ja na neho. Inému ju chcel dať, dobre. Jedinú dcéru má, chcel jej najlepšie. Ale mal sa o ňu postarať!

Zavzdychal. „Jój, jój. Včera ma nahnevala. Že ona za Bela nejde, že len

teba chce. Veď už si pán, aj si draka zabil. Že čo stále mám proti tebe...“ rumádzgal ako baba, skoro mi ho prišlo ľúto, keby nedokončil. „Ja som ju panghartovi dať nechcel!“

Bodaj mu!

„Nechceli ste! A teraz neviete, kde ju máte! Jój, či ste...“ radšej som nedopovedal, lebo som nevedel čo.

A vtedy mi došlo, čo sa mohlo stať. Trochu ma horúčava nádeje obliala, trochu mráz neistoty prešiel. Ak mám pravdu...

Rozbehol som sa do lesa.

„Kde si tak dlho!“ vítali ma bludičky a viedli od buka do buka.

Obe ženy môjho života sedeli vedľa seba na machu. Mať medzi ženy nerátam, to mi je mať.

Hankina krása pri kráľovnej lesa ešte viac vynikla, princezná medzi princeznami.

„Zašla za mnou, Jakub,“ začala Hanka tíško, jemne hlávkou pokynula na zelenú krásavicu, ktorá ju za ruku držala. Aspoň sa vyjasnilo, akože ju náhle vidí. Kráľovná sa rozhodla pomoc mi oplatiť. „Vraj si dve princezné kvôli mne odmietol a skolil draka.“

Dali mi ju. Belo sa hnevá, kamaráti nebudeme.

No otec si rozmyslel, keď mu Hanka povedala, že sa radšej skántri, ako by za iného išla.

Tak veru, tak to je! Tak sa dobývajú srdcia princezien.

Ale bez draka to nepôjde.

Nevstúpiš do tej istej rieky...

Miro Švercel

Monotónne mrmlanie malého motora utíchlo. Oranžový gumový čln sa ladne vplavil do malebnej zátoky rieky Sajó.

„Kde vylovil ten artefakt?“ nadočkavo súril profesor Horváth.

„V tejto zátok. Ale kde presne... to je u boha,“ rozhodil rukami doktor Vrťiak, „zaseklo sa mu to na udicu, keď chytal ryby.“

„Podľa hydroológov sa koryto rieky v týchto častiach toku menilo v posledných stovkách rokov len veľmi málo. Takže aj vďaka tamtomu veľkému meandru je možné predpokladať množstvo alúvií,“ nádejal sa profesor.

„Mám to zapichnúť tuná, panstvo?“ ozval sa tretí spoločník, majiteľ lodenice, odkiaľ si archeológovia zapožičali čln a potápačskú výstroj.

Profesor kývol hlavou a ukázal rukou dopredu. Lodiár jemne usmernil čln veslom a plesol provizórnu kotvu do rieky.

„Dávajte si tam dolu pozor, Jaromír,“ potľapkával profesor Vrťiaka po pleci.

„Buďte bez starostí, nepotáпам sa prvý raz. A navyše, toto je len predbežný prieskum.“ usmial sa kontrolujúc tlak v kyslíkovej fľaši.

„Aká je tu hĺbka, pán Školiak?“ obrátil sa na sprievodcu.

„Hm, ako kedy. Ale v tejto časti sezóny, keď už opadla jarná voda, tak zo šesť metrov.“ Hrabol si trs riedkych vlasov z čela preč: „Ale buďte opatrný, sám neviem, čo je dolu. Voda je pomerne kalná. Viditeľnosť odhadujem tak na jeden, maximálne pol druhu metra.“

„Mám lampu,“ poklopkal si potápač po čele, vsunul náustok, zdvihol palec a horeznačky sa prekoprcol do studenej vody. Siahol do člna po pulzný detektor a pevne si nasunul vodotesné slúchadlá. Ešte raz vztyčil palec a voda sa nad ním zavrela. Na hladinu vyplávalo zopár zvedavých bublín.

Viditeľnosť je tu naozaj naprd. Ani lampa mi nepomôže, jedoval sa po-tápač, keď sa predieral hustými spleteninami vodnej flóry pri dne. Pozrel nahor. Obrysy člna sa len matne črtali na hladine. Vodnú tíšinu prefał ostrý piskot. Auuu, doprdele. Rýchlo pootočil regulátorom hlasitosti. Citlivým koncom detektora spravil zopár krúživých pohybov. Signál vytýčil asi tridsaťcentimetrový okruh. Pokľakol na kolená a rukou prehmatával dno pod hustým porastom. Prstami prenikal do mäkkého poddajného bahna. Po chvíli narazil na niečo pevné. Zatajil dych a telom mu prebehla vlna zimomriavok. Opatrne odhrňal nánosy okolo kovového predmetu. Čo? Mňa asi... Prevracal očami. Z bahna vyhrabal kosť. Teda, kosť starého bicykla. Mohlo mi napadnúť, že väčšina tunajších „artefaktov“ bude asi novodobý odpad. Mávol rukou a pseudohistorický nález pustil. S ešte väčšou vervou pokračoval v monitorovaní dna. Nasledovali dva deravé hrnce, jedna korčuľa, koleso z auta. Bádateľ pocítil jemné prúdenie vody. Žeby som sa už dostal na koniec zátoky, kde sa vlieva pravotočivý meander? Hútal a pustil sa plávať opačným smerom, kde sa dalo predpokladať väčšie množstvo naplavenín. Toto rozhodnutie prospelo aj detektoru, ktorý začal pípať ako bláznivý.

Ha, zaškeril sa vedec skepticky, to bude asi auto alebo možno tank. Postavil sa a vhuol do mäkkého dna. Kopol nohami, čím sa kalná voda skallila ešte viac. Detektor stále pípal staccato. Zimomriavky sa objavili opäť, ale teraz už spôsobené chladom vody, ktorý sa s pribúdajúcim časom viac a viac predieral cez neoprén. Pozrel na hodinky. Som dole už pätnásť minút. Ešte preskúmam tento kútik, keď to tu tak bláznivo pípa, a hybaj ho naspäť k člnu. Lahol si na brucho a začal kutať v kúte. Tak ako predtým, aj teraz prsty nahmatali studený kov. Mal však zvláštny tvar. Jemne konkávny, zaoblujúci sa. Zimomriavky sa množili, a nielen od chladu, ale aj od nového impulzu vzrušenia. Začal náplavy bahna, piesku a štrku odstraňovať rýchlejšie. V matnom svetle čelnej lampy sa čosi zalesklo. Štít s obrysmi erbu kaločského arcibiskupa. Vedec sa snažil spomaliť zrýchlený dych a tep. Áno, to by mohlo byť ono... to musí byť ono, chcelo sa mu zakričať od radosti.

Posledné, čo zazrel, boli ceriace sa zuby lebky spočívajúcej v železnej kalote, keď ho niečo pritlačilo na dno a nastala tma.

Vrtiak rozdrapil oči. Bol stále vo vode. Telom mu zalomcovala mohutná triaška. Ruky si od chladu takmer necítil. *Musel som stratiť na nejaký čas vedomie. Pozrel na hodinky. Sedem minút. Ešte dobre, že mi náustok nevypadol, ináč by som sa dozaista utopil.* Začal stuhnuto šliapať vodu, aby sa pohol smerom k hladine. Vynoril sa a s údivom zistil, že člna niet. Zmätené sa obzeral.

Čo sa to? Kam sa podeli? *Hádám si mysleli, že sa mi čosi tam dolu prihodilo a vybrali sa po pomoc. Ale veď majú mobily. Alebo žeby v tomto odľahlom kúte nebol signál?* Kvantá otázok sa mu rojili myslou. Pomaličky plával k brehu. Až teraz si všimol, ako sa okolie zmenilo. *Mohol sa dostať do prúdu, ktorý ho odniesol o kus ďalej, a tak skončil v inej zátokke poniže toku. To by vysvetľovalo aj zmiznutie člna. Ako ďaleko ho prúd mohol zaniest za sedem minút? No nič. Ostáva mi ísť hore prúdom.* Vyteperil sa na strmý breh a otriasol sa ako pes. Potápačskú masku si dal navrch hlavy a slúchadlá zavesil na šiju. Hustú tmavú bradu už prepletenú šedinami štyridsiatnika si jemne vyžmýkal. Pozrel sa na seba. *Vyzerám skôr ako zaprasený vodník a nie ako vedecký pracovník.* Celý bol špinavý od blata, na ktorom sa zachytili riečne rastliny a riasy. Mávol rukou. Plutvy si strčil pod pazuchu, do druhej ruky vzal pulzný detektor a vydal sa proti prúdu rieky.

„Lófasz a seggedbe, víziember!“ vykrikoval územčistý sedliak a ohnal sa motykou po chlapovi v neopréne, ktorý pred ním akoby zo zeme vyskočil.

„Doprdele,“ preľakol sa zamyslený doktor, ale zareagoval včas, podarilo sa mu motyke vyhnúť. Zdvihol ruky s plutvami a pulzným detektorom, ktorý stihol ostro zapípať, nad hlavu. Vedľa muža zajačal ženský hlas a ozval sa pleskot po late rezko bežiacich nôh. Útla postaršia žena upalovala, čo jej sukne stačili. Na konci poľa sa otočila, zahrozila pästou, niečo zakričala a znovu vzala nohy na plecia. Vedcovi prišlo ľúto, že roľníka a jeho družku vylakal. Podišiel pomaly k nemu.

„Ördög vagy, sátán vagy?“ vystrašene zapískal človečik a urobil náhli vo pár krokov vzad. Pošmykol sa a mľaskol do mokrého poľa.

„Eee... szia, ehm... nem tudok magyarul...“ trhane zo seba súkal vedec.

Jeho znalosti maďarčiny boli viac než kostrbaté. Spomenul si na profesora Horvátha, ktorý vedel maďarsky perfektne. Ako by sa mu teraz zišiel. Chlápatko sa konečne vykutralo na nohy. Čumelo ako žaba z blata a opäť zdvihlo motyku: „Ki vagy te?“

„Túdos vagyok, Szlovák vagyok,“ snažil sa ho uchlácholiť.

„Túdos? Szlovák? Az mi?“ ešte viac vytreštil oči a zakrútil ušatou hlavou.

No čo je toto za nedouka, keď ani nevie, že jeho severní susedia sú Slováci. Archeológ si mlčky piadimužika prezeral. *Niečo tuná smrdí.* A nemyslel tým len útleho roľníka. Jeho odev bol akýsi čudný odhliadnuc od čerstvého hnedého vzoru. Akoby si ho vybral z múzea.

„Ehm... Szláv vagyok,“ pokúsil sa zovšeobecniť.

Z družného rozhovoru ich vytrhlo tlmené dunenie kopýt. Obaja muži sa obrátili. Rovno k nim trielil jazdec v plnej zbroji. Šupinatý pancier sa kúpал v zlatistom jarnom slnku. Vedec si pretrel zrak, či sa mu nemarí.

Tu musia točiť nejaký historický film, alebo žeby skrytá kamera? Obzeral sa, či nezbadá filmový štáb. Kam jeho oči dovideli, nikde nič. Medzitým jazdec dorazil k nim. Popohнал koňa k Vrťiakovi. Pulzný detektor začal hvízdavo hlásiť veľké množstvo kovu. Vedec letným pohybom prstov umlčal signalizátor. *Pískania na dnes už bolo dosť.* Jazdec zamieril na neho kopiju.

Zlá predtucha sa v jeho vedomí zhmotňovala. Naberala na váhe. Pokúšal sa s ňou racionálne bojovať i keď začal šípiť, že boj prehrá. *Tento vojak a sedliak, ich odev, žiadne kamery, ani skryté, ani štáb. To by len potvrdzovalo... ale veď to je nemožné. Nemožné! Panebože, kam som sa to dostal? Vydrž, Jaromír. Trpezlivosť, trpezlivosť a pokoj.* Chlácholil sa a dýchal zhlboka. Zo zmätku pochmúrnych myšlienok ho vytrhol hlas jazdca: „Ki vagy te?“

Vedec pokrčil ramenami a keďže po maďarsky vedel pramálo, skúsil po latinsky: „Som doctorus Jaromír Vrťiak, vedec, archeológ, robíme základný výskum na rieke Sajó. Asi ma uniesol prúd rieky, potrebujem sa dostať naspäť do dediny. Kolega je povyšé v člne. Zaisťe ma už hľadá.“

Kopijník na neho sprvu hľadel s úžasom, potom podozrievavo. Pokrútil hlavou a zakontroval latinčinou so silným maďarským prízvukom: „Aj tak neviem, čo ste povedali. Ale zavediem vás do dediny k pánovi, nech ten rozhodne. Choďte dva kroky predo mnou, a žiadne huncútstva! A tú zbraň mi ráčte odovzdať!“ zavelil ozbrojenec a ukázal na detektor.

Vrťiak sa pousmial: „To nie je zbraň, to je detektor kovov.“

„Dete... řo? Dajte to sem!“ zahromřil vojak, naklonil sa v sedle a schmatol prístroj z vedcových rúk. Elastický kábel sa natiahol a s hlasným puknutím sa prípojka oddelila od opasku.

„Preboha opatrne,“ zabadákal.

„Hallgass! Menj!“ zasyčal jazdec.

Doktor Vrtiak zazrel drevenú kolovú hradbu, ktorej predchádzala priekopa a menří val.

Zastal a uznanlivo zakýval hlavou. Jazdec ho pichol tupým koncom kopije medzi lopatky.

„Menj!“ neprívetivo zopakoval.

„Au... ale no, veď už idem.“

Vstupná brána ich vítala zatvorenými vrátami. Spoza palisády vykukli dve zvedavé hlavy v prilbiciach. Jarné slnko sa oprelo do ich zátylkov a vrhlo na zablatenú cestu bizarne predĺžené tieňe.

„Koho nám to vedieř, János?“ vyřtekla prvá hlava po maďarsky.

„Hostá... alebo väźňa?“

Nato druhá hlava zatrúbila na roh. Hlboký ťahavý tón zavibroval vzduchom. S vrzgotom začala ťaźká brána zívau, aź sa rozďavila úplne. Za ňou sa skrýval iný svet. Osada pozostávala len z pár desiatok chatrčí hrčiacich sa k sebe, akoby nevládali stáť osve. Drevené polozemnice lemovali dve ulice, ktoré sa v strede obce kriřovali. V dedine sa strhla motanica. Dedinčania húfne vybiehali z domov a utvárali popri ceste hustý řpalier. Kričali, mávali rukami a udivene civeli na zablatené řudo navlečené v neopréne s kyslíkovou fľařou na chrbte. Niektorí sa smiali, iní, najmä postarřie řeny, jačali a zbesilo sa prežehnávali. Pomaly dorazili na náves, ktorej trónil kostolík s farou a domec s uzavretým dvorom, čím pripomínal pevnosť. Jedine tieto tri budovy boli postavené z kameňa. Z brány domca vystúpil pomenří starří muž. Bol oblečený v čistej zelenej tunike prepásanej kořeným vybíjaným opaskom, na ktorom visel meč. Za ním stúpali dvaja zbrojnoři a kňaz.

Starec sa najprv skúmavo pozrel na potápača a potom jeho pohľad spočinul na Jánořovi. Zdvihol pažu a dav dedinčanov razom zmlkol. Jánoř zosadol z koňa. Aź teraz si vedec všimol, že mu siaha sotva po plecía. Obzrel sa vokol. Vřetci osadníci boli akísi mrňaví. Vyzeral pri nich ako

učiteľ s triedou ufúľaných tínedžerov na exkurzii v historickom skanzene. Mladý kopijník podišiel k starcovi a náruživô gestikulujúc mu vysvetľoval situáciu. V jednej ruke pri tom neustále zvieral rameno detektora.

Starý muž si odkašlal, nahlas potiahol malým pokriveným nosom, zachrčal, akoby ho naplo na vracanie, a vyplul pred seba veľký tmavozelený chrcheľ, o ktorý sa razom začali mykať pribehnuvšie vychrtlé sliepky. Silným hlasom ostro kontrastujúcim s jeho nevelkou postavou čosi zahučal zbehnutým dedinčanom, načo sa rozprchli, ako keď do krdla vrbcov pukne. Kývol za ním stojacim zbrojnošom, a tí vyrazili vpred. Než sa archeológ stačil spamätať, už ho húževnaté ruky zvierali v železnom objatí a odvádzali cez bránu do domu.

Domec bol skromne zariadený príbytok. V palote trónili dva dlhé dubové stoly zomknuté k sebe do písmena T. Za vrchným stolom zival čiernotou studený krb. Starý muž sa posadil za vrch stola, po jeho pravici usadol kňaz a za nich sa postavil Jánoš. Dvaja zbrojnoši držali Vrtiaka z každej strany pevne pod pazuchami. Odkiaľsi z bočnej izbice pribehla rúča žena zahalená v šatke s hlineným krčahom a pohármi a počastovala oboch sediacich medovinou. Starec láskavo pozrel na ženu, priložil pohár k ústam a sľkavo odpil. Utriel si ústa do rukáva a oprel sivé pichľavé očka na vedca. Hodnú chvíľu sa na neho hľbavo díval a pokyvoval pri tom malou plešatou hlavou zo strany na stranu ako nejaký pajác.

Potom zvučný hlas preťal hustnúce ticho: „Som lénny pán osady. Naša nevoľnica Eržika prirušala z pánskej role, čo by čorta zočila, jak by zo Sajô vyskočil, a mi tutok o nich priniesla zvesť. A môj panoš Jánoš ich odvážne privlékol,“ kývol dozadu rukou.

Vrtiak zastrihal pod kuklou neoprénu ušami, či ho sluch neklame, alebo začal akýmsi zázrakom rozumieť plynule po maďarsky.

„Ná? Čo čučia jak béka, é... žaba? Áno, ovládame reč našich bratrov z horných Uhrov, ktoré sú hen za humnami. Však i hodne predkov máme stadál.“

„Tak...“ zaradoval sa vedec.

Lénny pán buchol pohárom nervózne do stola až medovina vychrstla: „Mluviť budú, až keď sa im slova dostať ráči!“

„Ale, ehm, áno, prirodzene,“ sklopil zrak.

„Časy sú ťažké, stojíme pred veľkým bojom. A oni sa priplichtia a zaraz započnú zmatok. Preto ich žádam, aby pospomínali, načo a odkál prišli. Jako vidím, na prašivého šikmookého nevyjadajú. To by už boli o hlavu

kratší a na tom veľkom tele by si šmakovali havrany. A čo to majú za háby? Jakživ som také čosi nevidel. Neni sú oni náhodou zved? Ale nech mluvia pravdu, inak,“ pohrozil drobnou päťou.

Farár sa k nemu naklonil a čosi pošepol. Lénnik sa zamyslel, poškriabal po sivej brade a opäť predniesol melodickým hlasom: „Predtým však, ako dostanú slovo, náš velebný pán ich chce poffkať svatou vodou, či ozaj ne sú potvora pekelná.“

Toto sa mi snáď sníva. Krútil hlavou vedec. Kňaz s tonzúrou na hlave sa vyteperil spoza stola a opatrne podišiel bližšie. V očiach sa mu zrkadlil strach. V traslavých rukách zvieral nádobku so svätenou vodou a rozstrapkanú vetvičku, ktorú zaraz zabodol do svätničky ako pero do kalamára.

Zavrel oči a vykrikol chvejúcim sa hlasom: „Benedico te in nomine patris et filii et spiritus sancti. In nomine Christi, ostende mihi! Homo es seu daemon?“ Otvoril oči a ešte raz fľkol výdatnú spršku vody do tváre.

Vrtiak vyprskol: „To by už hádam stačilo!“

Zbrojnoši silnejšie zovreli jeho paže. Obrátil sa k lénnikovi. Ten na neho spolu s Jánošom civel, ako keby sa mal zmeniť na samotného Lucifera. Farár šuchtavými krokmi cúval späť na miesto po pravici pána, no nespúšťal z posväteného zrak. S hlasným zafunením sa napokon posadil a rozčarovane zazeral na svätničku, akoby prestal veriť v jej obsah.

„Majú slovo!“ vyzval ho kývnutím ruky pán.

„Vážený páni,“ nadýchol sa, „vysvetlí mi niekto, o čo tu ide? Kde som? Sprvu som si myslel, že sa tu točí historický film alebo žartovná skrytá kamera. Ale vidím, že tomu tak nie je.“

Všetci prítomní na neho fascinovane hľadeli. Jánošovi vykĺzla z pootvorených úst slina a hlasno pleskla na farárovu vyholenú pleš. Ten nahnevane vyvrátil zrak na kopijníka. Jánoš len ospravedlňujúco mykol plecami. Kňaz si utrel vrch hlavy rukávom sutany. Vrtiak sa obzeral po palote. V hale sa rozhostilo ticho. Lénnik a farár si vymenili nechápané pohľady. Vojaci vycítili, že čosi nie je v poriadku, a ešte silnejšie zovreli vedca medzi seba. Jánoš oprel dľaň do rukoväte meča. Napätie v miestnosti rástlo. Do kamenného ticha sa zakradol nesmelý farárov prd. Vrtiak by vybuchol smiechom nad absurdnosťou situácie, keby niečo na celej veci nesmrdelo.

Lénny pán obrátil do seba pohár medoviny, až mu cfrkala po riedkej brade do lona. Nehlučne položil pohár na stôl a uprene sa zahľadel na vedca.

„A jakú rečú to oni čil vyprávali? Šak som temu nerozumel. Nebolo to mongolsky?“ zahrmel a stráže sa napli ako luky.

Vedec sa neisto pousmial, tušiac, že situácia sa začala nepekne vyhrocovať: „Mongolsky? Kdeže, tú reč neovládam. Chcem len vedieť, kde to som. Čo sa tu deje?“

„Deje? Šak čo sú truľo? Vo vojne sme – s Mongolma,“ zakričal pán, až mu sliny vyhrkli z úst.

„Tak moment, páni, moment,“ snažil sa vedec unikať panike, ktorá ho začala stísať ako dojička krave cecok, „aký máme rok?“

Staršina a farár na seba zas neveriacky pozreli: „Rok pána 1241... dubeň či jako to na horniakoch volajú.“

Vedcovi sa slová odrážali od stien lebky ako v hudobnej sieni Belianskej jaskyne. *Tak je to predsa pravda. Doprdle. Doprdle. Do...* Obrátil oči stĺpkom a povala paloty sa mu v nich rozmazala, keď sa jeho mocné telo zviezlo po rukách strážcov na drevenú dlážku.

Vrtiak zacítil, ako mu niekto roztvára pery a čosi tekuté a ostré sa mu derie cez ústa do pažeráka. Razom otvoril oči a začal kašľať.

„Čo je tó? Čo je tó?“ chrčal zastretým hlasom.

„Čo by to bolo, naša barack pálinka,“ chechtal sa pred ním stojaci lénnik a vzhliadol k Jánošovi a zbrojnošom, ktorí zozadu podopierali vedcov mohutný korpus.

„Nehovoril som, chlapi, že ho naša medecína preberie?“ zanôtil lénny pán po maďarsky a posmechársky pozrel na Vrtiaka. „Chlap jak bujak a odkvacne jak hnilá kôrte.“

Archeológ sa pomaly za pomoci zbrojnošov postavil na nohy.

„A teatro skončilo,“ zvolal netrpezlivo starec a zatlieskal malými dlaniami, „vyjavá už, kdo sú? Neni času na hry!“

So slzami v očiach nasucho preglgol. V gágore ho páliło: „Môžem sa posadiť?“ zachripel, „a pohár vody, prosím.“

Lénnik naznačil zbrojnošom, aby vedca pustili. Kývol na ženu, ktorá sa nachvíľu stratila vo dverách a hneď nato pribehla s malým džbánom vody. Začal nedočkavo hltáť chladivý chutný mok. Potom odložil prázdny krčah na stôl.

„Stalo sa niečo neuveriteľné, nebudete mi asi veriť, páni, ale neuveriteľné,“ kýval zasnene hlavou.

„No, pokúsime sa, už sme dostali do ušú všelaké povery.“

„Oukej... teda, v poriadku, pokúsím sa vám to vysvetliť veľmi jednoducho, páni.“

„Veď na dlhé reči není času. Mosíme do boja, hneď zajtra.“

„Prepáčte, že vás preruším, ale toto bude najsamlepší dôkaz, kto som, keď vám vašu situáciu dopoviem sám.“

Lénnik a kňaz zarazene čumeli.

„Povedzte mi iba, kolkého dubňa jest?“

„Sedmého, je dominica, teda Deň Pána.“

„V tom prípade nesmiete, ehm, nesmieme naozaj strácať časť. Patríte k verným kráľovi Belovi?“ skúmavo sa odmlčal vedec.

„Áno, patríme, moj rod oddane slúžil a slúži panovníkovi. To len pohanskí Kumáni a nektorí nobiles, banda zradná, odmietli kráľa vojensky podporiť. Bodaj by im lófazy odhnili,“ jedoval sa lénnik.

„Odpusťte mi, že som na okamih zapochyboval o vašej lojalite,“ kajal sa Vrtiak.

Zhlboka sa nadýchol a hneď pokračoval: „Takže, kráľ vás povolal do zbrane proti tatarskému, pardón, mongolskému vpádu, ktorý ničí pod vedením Batuchána Uhry už od... od brežňa.“

„To je známe faktótum, to zná každý v Uhrách,“ nedočkavo ho prerušil stavec.

„Zaiste, ale ja vám teraz poviem, čo sa stane potom...“

Lénny pán a farár vyvalili na neho oči ako duranzie.

„Vojsko sa stretlo v Pešti a už dávnejšie vyrazilo k Muhi, kde je opevnený tábor. Predpokladám však, že vy a vaši družiníci zamierite rovno odiaľto tam, keďže je to podstatne bližšie a vyrážate až zajtra, to jest tri-štyri dni pred osudnou bitkou. Deň pred bitkou do tábora pribehne ruský zbeh, ktorý veliteľov výpravy – kráľa Bélu, knieža Kálmana, veľmajstra templárov Rembalda de Vozcona a arcibiskupa Ugrína – informuje, že Mongoli sa chystajú obsadiť most cez rieku Sajó. Aj vďaka tejto zrade sa vám podarí prvú bitku o most drvivo vyhrať.“

Lénnik a kňaz sa neovládli a zarevali z prepadnutých úst víťazné pokriky na chválu a slávu kráľovi i pánu Bohu, k čomu sa nadšene pridali aj zbrojnoši.

„Presne takto budú reagovať aj vaši velitelia a nobilita, lebo sa budú nádejať, že vojnu vyhrali. Zatiaľ čo vyhrali len prvú bitku.“

„A čo bude potom? Zvíťazíme?“ nedočkavo sa stavec zavrtil na stolci, „zvíťazíme?“ zopakoval, ale bola v tom viac prosba či túžba než otázka.

Archeológ sa smutne pozrel na prítomných. V palote sa opäť rozhostilo napäté ticho.

„Žiaľ nie. Nezvíťazíte,“ sucho završil náučný monológ.

Farár sa nahnevane zdvihol zo stolca. Priblížil sa k vedcovi, ktorého ovanul silný zápach pokazených vajec.

„A kto sú oni, že vidia do budúcnosti? Ja vám povím, kto sú... oni sú varázsko, ördögfajzat, bosoráák. Ták a na hranicu s nima, upáliť ich treba. Takto pochybovať o víťazstve našej veci. Veď to je rúhanie!“ jačal a šermoval ručičkami, až sutana svištala.

„Som historicus a žiaden bosorák,“ bránil sa.

„Historicus? Nebodaj aký bol oný Saxo Gramaticus?“ neveriacky krútil malou hlavou lénnik. „Zamlada som panošoval na Nitravianskom dvore a tam sme o ňom...“

„Hm... niekto na ten spôsob, alebo skôr ako Helmond z Gosau. I keď, to je síce váš súčasník a teraz má ešte len čosi vyše dvadsať rokov...“ zahundral si skôr pre seba.

Lénnik podišiel k farárovi: „Na, tu máte, velebný pane, dajte si za jeden z pálinky. Rúšate tu jak voz so splašenýma koňama,“ a pokračoval smerom k Vrtiakovi, „ale v skutku sú historicus? Ja som žiadneho ešte nevidel. Hoc znám, že tí spisujú dávne časy,“ poškriabal sa po zvráskavenom čele, „potom celkom nechápem, jako oni môžu mluviť o tom, čo bude?“

„Pretože som z tých čias, čo ešte len budú. Teda, pre mňa sú vaše časy už časy, čo boli. Viem, znie to neuveriteľne. Ale musíte mi veriť. Sám som z toho vedľa,“ smutne kýval hlavou. Pri bočných dverách niečo rýchlo šuchlo. Vedec pozrel tým smerom. Pekná žena sa rýchlo vytratila z haly.

„Hm, nerozumiím. Z časov, čo budú?!“ tantricky si opakoval stavec. „A kedy budú té časy?“

Vrťiak si sťažka odfúkol: „Takmer o osemsto rokov.“

Ozval sa buchot. Velebný pán sa sklátil horeznak. Do vzniknutého ticha zabublal prd.

„Máš krásne oči, nádherné... ako rád sa do nich dívam. Túžim v nich utonúť, každý deň a každú noc...“ šepkal nadržaný Vrťiak rozkošnej žene, ktorá ich predtým obsluhovala v palote a hladil ju po medových vlasoch. Potom sa k nej naklonil a nežne ju pobožkal na zmyselné pery.

Zrazu ním niekto zalomcoval a v lámanej latinčine zanôtil: „Dominus Historicus, bude svitať, už je čas...”

„Čo, čo? Kde to? Ako? Pomóc!“ zareval rozospätý vedec do tmy a zalalil votrelcovi jednu spakruky. Ten zaletel ku dverám polozemnice ako vecheť.

„Ach, prepáčte, eee bocsanát, panoš Jánoš, ste to vy? Maga az? Ehm, čosi sa mi snívalo. Prepáčte. Bolí vás to? Kde ste?“ šmátral precitnutý archeológ navôkol mrmlajúc ospravedlnenia, kým našiel čelnú lampu a ostro ňou zasvietil na Jánoša, čupiaceho pri dverách a držiaceho sa za líce.

„Lidércfény!“ vykrikol pre zmenu na smrť vylakaný Jánoš a šmaril sa na útek do dverí. Avšak bol natoľko oslepený, že ich minul o pol lakťa a čelom tresol do verají, až sa chalúpka otriasla. Bezvládne zostal ležať. Historik vzal krčah a vylial ľadovú vodu, ak to bola voda, na panošovu spotenú hlavu. Ten malátne zaklial a prevrátil sa na chrbát. V strede čela mu navierala hrča veľká ako päšť. Vedec na ňu oprel studené dno krčaha a mierne zatlačil.

„Au... nechaj... to bolí,“ protestoval Maďar.

„Len pokoj. Vydrž. Hrču ti zatlačám, aby si Mongoli nemysleli, že na nich vybehol posledný jednorozec,“ chechtal sa.

„Zober si všetky veci a okamžite k pánovi,“ zasyčal panoš, keď sa po štyroch súkal von z chajdy.

Len čo vošiel vedec do chabo osvetlenej paloty, spustil sa hurónsky rehot. Lénnik sa prehýbal v páse, že ho dvaja zbrojnoši podopierali. Farár mekotal ako koza a bil sa do malých kolien. Ani ďalší, asi dvadsiati prítomní chlapi v zbroji, nijako nezaostávali v originalite prejavovania spontánnej radosti. Ukazovali na vedca a búchali sa do kovových prs, po plechových bruchách a kade-tade. Vrtiakovi z toho v hlave hučalo ako na trashmetalovom koncerte. Až potom sa pozrel na seba a sám sa začal uchechtávať.

Na dlhých tenkých chlpatých nohách mal navlečené svetlozelené kriklavé šortky, ktoré nosil pod neoprénom, a na hornej časti tela napasovajú najdlhšiu nočnú košeľu z ľanu, ktorú osadníci mali k dispozícii a ktorá mu siahala len po... po rozkrok. Mal ju prepásanú potápačským opaskom

s upevneným detektorom. Na chrbte kyslíkovú fľašu. Navrchu hlavy mal potápačskú masku, vypnutú lampu a slúchadlá z detektora okolo krku. Pod pazuchami zložený neoprénový oblek, plutvy, v druhej ruke zvieral rameno detektora. Kusy slamy mal husto pozapichované nielen v hustej čiernej hrive, ale aj v „nočnej košeli“.

Vedec premohol smiech a rázne sa postavil. Rozjarené vojsko v palote sa utíšilo plné očakávania, čo sa bude diať. Vrtiak sa pyšne rozhlíadol a po latinsky zahlásil: „Som pripravený vyraziť do boja...“

V sále zas zaburácal smiech a potlesk. Lénnik sa priplíchlil k historikovi a vnútil pohárček *pálinky* do dlane. Štrngol si s ním a zaujúkal na slávu a česť kráľovi a Pánu Bohu. K čomu sa všetci pospolitito pridali.

Brieždilo sa. Doktor Vrtiak nedočkavo prestupoval pred stajňou a škriabal sa po celom tele. Tvrdé vlnené oblečenie, do ktorého ho navliekli, ho chcelo zožrať. Brnenie, ani také z tvrdennej kože, na jeho nadpriemerne rastené telo nemali. Ani meč, ktorý bol ešte stále skôr vzácnosťou ako samozrejmosťou. Vystrojili ho teda do vlnenej tuniky, ktorá mu siahala len čosi poniže bedier. Prepásal si ju potápačským opaskom. Zohnali mu aj zubaté vlnené nohavice, bo aj tie hrýzli, akoby mu ich vytiahli z mraveniska a zabudli vyprášiť. Čakal na Radoslava, ktorého mu lénnik pridelil ako spoločníka či ochrancu. Bol to jeden zo zbrojnošov a pochádzal z horného západného Uhorska. Takže sa s ním dalo baviť po sloviensky.

Na návsi sa už zhromaždilo malé vojsko. Asi zo dvadsať jazdcov a dvakrát toľko pešiakov. Dedinčania boli taktiež zhrknutí na námestíčku. Mnohí z nich sa dobrovoľne pridali k bojovníkom, aby podporili lénného pána. Iní ostali na obranu dediny i na zabezpečenie jarných prác na grunte. Dopŕňali sa už len zásoby do dvoch vozov. Vedec fascinovane pozeral z dvora domca na to neskutočné predstavenie. *Čo by kolegovia dali za to, aby sa aspoň na určitý čas mohli ocitnúť v dobe, ktorá je predmetom ich skúmania! Mne sa také niečo prihodilo. Som tu. Treba to využiť. Nevieam, ako som sa sem dostal. Asi som pod vodou vhuhol do iného časopriestoru. Kedysi som o tom čítal v pseudovedeckých žurnáloch pochybnej povesti. Ako rodený skeptik však považujem tieto pavedecké teórie za výmysly. Ako sa vrátim späť? Možno keby som sa skúsil ponoriť do Slanej v tom istom mieste,*

odkiaľ som vyšiel, a potom plával proti prúdu. Len či sú tie časopriestorové brány a slučky statické a ostávajú na jednom mieste alebo sa pohybujú? A nesmiem zabudnúť, že som bol pár minút v bezvedomí. Ktohovie, čo sa udialo za ten čas? Ale tým sa budem zapodievať až neskôr. Teraz nieto času. Najprv musím prežiť nastávajúce dni. Potom uvidím, čo ďalej... Jeho úvahy prerušilo hlasné odkašlanie za chrbtom. Vrtiak sa otočil k dvom prichádzajúcim mužom. Radoslav držal za uzdu obrovského osedlaného strakáča a škeril sa ako orech: „Vačší hovado, jako totek jsme pro nich nevykutrali. Je to starej tažník. Reku bude stačiť.“

Lénnik sa poškrabal po briadke: „Ani som sa ich nespýtal, či už sedeli na koni?“

„No, počas štúdií na univerzite som jazdil v krúžku...“ chcel sa pochla-piť vedec.

„Čo mluvia?“ natrčal uši stavec.

„Ná, že hopali do jakéhojsi króžku,“ zopakoval írečito Radoslav.

Lénnemu pánovi zabehol smiech: „Koch... a to nám tu načo bude? Koch... ech, my tu jazdíme tam, kam treba. Aj rovno, aj krivo, nielen do kruhu,“ krútil hlavou a rozhadzoval rukami na rôzne smery.

Napajedený historik len odovzdane mávol rukou: „Potrebujem, ešte nejaké brašny, a pripevniť aj tieto veci na sedlo,“ ukázal na svoju kôpku na zemi.

„Nach len nejsu vyhúkaný, pripevníme šecker... aj ich, keď rádne požádajú,“ bavil sa zbrojnoš.

„A ešte by sa im patrilo nejakú zbraň zaonačiť, keby bolo sa brániť treba. Nejdeme na jarmark. Meč ani kopiju nazvyš nemáme. Čo tak sekera? Alebo luk? Znajú strieľať?“ zvažnel stavec.

„Chodil som aj do lukostreleckého krúž...“ zamrzol pohľadom na oboch mužoch, ktorým opäť začalo podozrivo mykať kútikmi úst, „áno, strieľal som aj z luku i keď z iného, ako je tento,“ ukazoval na odopnutý luk, čo mu podával zbrojnoš.

Ešte chcel od nich valašku, ale nevedeli, čo to je, tak si vybral bradaticu s dlhším poriskom, aby ju mohol využiť pri boji na koni. Napokon sa všetci traja vyšvihli do sediel. Vrtiak pri tvrdom dopade na drevené sedlo zahromžil piskľavo svoje „doprdele“. Schoval vyhráknuté slzy do vlneného rukáva tuniky a pripojil sa k voju, ktorý pomedzi špalier freneticky mávajúcich dedinčanov pomaly opúšťal opevnenú osadu a zamieril popri Sajó na Dolniaky.

Cestou k Muhi sa k nim pripojili ešte dva oddiely. Ich armáda sa teda rozrástla na dvesto mužov. Keď sa Vrtiak pár ráz otočil v sedle, zazdalo sa mu, že na horizonte zazrel siluetu osamelého jazdca, ako sa za nimi vlečie. Poklepal driemajúcemu Radoslavovi poriskom bradatice po helme, aby ho o tom zjave informoval. Slovanom trhlo, dobre že netasil hneď meč. Keď mu vedec rukou ukázal na horizont, nikoho tam už nebolo.

„Pod tým Muhim Belo kráľ zastal si táborom, belia sa rady šiatrov ďalekým priestorom,“ mrlmlajúc si popod fúzy parafrázoval historik známe slovenské dielo, keď zočil vozovou hradbou opevnený tábor. Pri ňom jazdiaci Radoslav to asi začul, lebo uznanlivo pokýval hlavou: „Bohajeho, onakvejšie to zamrmlali, šak oni jsú hotový igric.“

Dlhá kolóna zastala. Na nižiny ľahúčko padal blahý jarný večer a kradmé šero sa drzo rozťahovalo po kraji. Z brány tábora oproti nim vycválala skupina desiatich jazdcov s kráľovskou štandardou. Pozdravili sa s lénnikom a ďalšími vojcami prichádzich posíl na čele voja. Spoločne rituálne zvolali na slávu panovníkovi a Bohu a potom ich odeskortovali do tábora. Mnohé tisíce stanov a šiatrov sa rozpínali v priestore. Historik odhadoval silu vojska cez dvadsaťtisíc mužov, čo by sa zhruba zhodovalo s historickými údajmi. Hneď ako vošli cez bránu, omámil ho taký strašný zápach, že sa takmer zrútil zo sedla. Radoslav ho pohotovo pridržel a zarehlil sa, že ho mal v skutku k sedlu priviazať. Vedec neho zagánil.

Tak takto musel voňať každý vojenský tábor, kde viacero dní a týždňov byvajú tisíce chlapov, pre ktorých je základná hygiena tabu. Ale iné je čítať o tom v literatúre a iné presvedčiť sa o tom na vlastný nos. Po minúte či dvoch sa mu čuchové receptory dostatočne otupili alebo práve stratil jeden zo svojich zmyslov.

Pred stanom sa ozval krik. Lénnik v obkolesení troch barónov, ktorým bolo zverené aj jeho vojsko, zdvihol hlavu od stola, na ktorom bola rozťahnutá jemná jahňacia kožka a na nej načmáraný akýsi plán. Do stanu

sa vteperil zadychčaný Jánoš. Všetci muži naňho upreli spýtavé pohľady. Panoš chvíľu bezradne gestikuloval rukami a niečo pískavo skučal. Konečne polapil dych a vybrechol: „Chytili zbeha... ruského zbeha!“

Lénnik viditeľne zbledol, zahľadel sa meravo pred seba a zaševelil: „Tak predsi, je to pravda,“ hneď sa však spamätal a vykrikol. „Prived' rázom historikusa!“

Jánoš vystrelil zo stanu ako špunt zo šampanského. Lénný pán sa obrátil k barónom: „Vaše blahorodia, zvláštne veci sa dejú. Músime sa dostať ku kráľovi.“

Tí len nechápavo zdvihli husté bryv.

„Jeho veličenstvo vás teraz nemôže prijať,“ striktno zavrtil hlavou veliteľ kráľovskej gardy pred hlavným stanom.

„Ale my musíme zaraz pred kráľa! Máme noviny, ktoré môžu zvrátiť celý osud vojny,“ naliehal lénnik na čele malého sprievodu, v ktorom sa historik týčil ako vysoká jedľa v polome.

„To počujem dneska už aspoň pätnásť raz. Každý sa takto chce zaliečať pánovi. Keby mal všetkých prijať, tak nezvyší čas ani na vojnu. Jednoducho nie!“ definitívne zavrtil hlavou gardista.

„Teba sa ja budem pýtať... baszdmeg!“ nahneval sa starec a sotil rukami do veliteľa, aby si uvoľnil cestu. Hneď nato priskočili urastení príslušníci stráže a strhla sa mastenica. Lénnik s Jánošom skončili pritlačení v bahne. Baróni a velebný pán sa pár krokov stiahli a tvárili sa, akože len teraz prišli a zvedavo pozerajú, čo sa to deje. Vrtiak stál nemo ako solný princ a uvažoval, ako rozumne zasiahnúť, aby nenarobil viac škody ako osohu.

Z kráľovského stanu vybehol nevysoký muž v lesklom brnení a červenom plášti.

„Vaše veličenstvo, vaše veličenstvo,“ prosebne sa hlásil z blata lénný pán.

„Toto nie je kráľ, ty chumaj starý slepý!“ zahriakol ho veliteľ stráže.

Mladík prešiel pohľadom po okolostojacich, na pár okamihov zastal na obrovitom nemom chlapovi uprostred a potom sklonil hlavu na starca rozčapnutého v blate, ktorému na nohách sedel jeden zo strážcov.

„Čo sa to tu deje, Ignác?“ netrzeplivo sa spýtal veliteľa stráže.

„Odpusťte, vaša výsosť, ale títo muži sa dožadujú k jeho veličenstvu.“

„Náš kráľ nemá na taľafatky čas. Vypočúvame zbeha a robíme prípravu na bitku,“ zamyslel sa a lišiacky si prešiel štíhlymi prstami po hladkej tvári, „ale prived' ich všetkých do môjho stanu! Ja ich vypočujem a uvážim, čo ďalej.“ Zvrtol sa a svižne odkráčal preč.

„Takto hanebne jako ten gardista so mnou ešte nik neobcoval,“ takmer plačlivo sa lénnik sťažoval Jánošovi, keď vkročili do pomerne priestorného stanu. „Som predsa šľachtic! Však ja mu ukážem, odkundesovi,“ dušoval sa. Panoš mu súcitne prikyvoval. Za veľkým stolom sedel onen mladík a pobavene sa na príchodziu skupinku pozeral. Zdvihol pažu, aby šum v stane utíšil. Ustrkol víno z pozláteného kalicha a odkašlal si:

„Som knieža Kálman, brat jeho veličenstva, dedičný haličský kráľ, slavónsky vojvoda a vrchný veliteľ kráľovho vojska. Vraj máte nejaké dôležité správy. Tak von s nimi, keď ich poviete mne, akoby ste ich povedali kráľovi,“ rázne ich vyzval.

„Ihneď som si uvedomil, kto ste, len čo som zočil váš slávny erb, vaša výsosť,“ uklonil sa jeden z barónov.

„K veci!“ zagúľalo knieža očami.

Lénnik predstúpil a uklonil sa: „Vaša výsosť. Máme dôležité správy pre kráľa...“

„Povedal som k veci!“ zahriakol ho nervózne princ.

„Dillectissimus Dux princeps, Augustorum Nostris Rex fratris,“ úctivo oslovil historik knieža po latinsky predierajúc sa dopredu. „Áno k veci. Ruský zbeh vám doniesol správu, že mongolský chán sa bude snažiť prebiť cez most ponad Sajó, ktorý máte vo svojej moci. Čo je pravda a uhorské vojská úspešne tento útok odrazia. Avšak kým sa vy budete opájať víťazstvom, veliteľ druhej armády, Subotaj, postaví poníže rieky provízorný most a prejde s veľkým vojskom až k táboru. Napadne vás nič netušiacich zdola...“

Knieža vystrelo ruku a udivene sa zahľadelo na vysokého chlapa. V stane nastalo ticho.

„Zaujímavé, čo mi tu vykladáte. Odkiaľ viete, čo nám ruský zbeh doniesol? A tieto ďalšie poznatky? Sú hodnoverné? Videli ste most, čo stavia Subotaj?“

„Ehm nevidel...“

„Aha!“

„A ako mōže Vařa Vřsost vedieť, že ruský zbeh neklamal?“

„Ha,“ uchechtol sa princ, „pri mučení rozpáleným železom, trhaní nechtov a lámaní údov nevydrží klamať nik.“

„Vy ste ho mučili?“ neveriacky zavrťel hlavou Vrťiak.

„To je jedno. Pravdu sme si overieť museli. A teraz je isté, že zbeh už ne-
prehovorí,“ napil sa z vína. „A kto ste vy, že toto viete?“

Kálman sa oprel pohodlne do kresla a chladnokrvne sa na neho díval. Historikovi sa zjeřili od zdesenia chlpy na tele.

„Eeee, som doktorus, univerzitný učenec, dá sa povedať...“

„Aha, no,“ podozrieľavo sa mu vpíjal do očí, „čo s vami? Poznáte ne-
bezpečné veci. Veľmi nebezpečné. Hm. Vyšleme zvedov dolu, aby overili,
čo ste povedali. Máte ešte k tomu čo dodať?“ vyzval princ.

„Snáď len to, že je ešte možné zvrátiť priebeh bitky a neprehrať.“

„A my prehráme?“ zachmúril sa princ.

Vrťiak ucíťil lénnikovo kopnutie do členka. Farár za ním sa prežehnal a potichu niečo zamrmľal.

„Ako sa opovaľujete niečo také vyslovieť?!“ rozohnil sa Kálman. „Stráže!“

„Teda to máme vrchných veliteľov, bodaj by ich porantovalo,“ odpľul si lénnik, ale nejako nedobre, pretože mu lepivý chrcheľ ostal visieť na brade. Keďže mal ruky spúťané za chrbťom, nemal si ho ako utrieť, a teda len tak naverímboha prudko zavrťel plešatou hlavou, až slina oblúkom odfrkla a dopadla na farárovu tvár. Velebný pán protestujúco zakvičal a začal sa mrviť. Nevediac, ako si slinu utrieť, pretože aj on mal ruky zviazané za chrbťom, sa vyteperil na kolená a naklonil sa dopredu, až hlavou narazil na trávnatý povrch, o ktorý sa začal šúčať tvár. Z vypučenej riti zahlaholil dlhý prd. Potom sa mu podarilo nemotorne prekopórcnuť nazad. Spokojne odfukujú nad svojím artistickým číslom sa usmial. Doktor Vrťiak sa rozchechtal.

Farár ho prekľal pohľadom: „A to všetko len kvoli tomuto bosorákovi... pche, vraj historikus! I prd. Vřavel som, že nám takéto rúhanie nik neuverí a nás ešte do áreřtu vsotia,“ bedákal.

„Kuř, ticho budú!“ zahriakol ho stavec. „Vykonali sme, čo sme mohli. Kto mohol znať, že nás ten kniežací holobriadok nehá poviazatľ jak snopy

žita. Ba sa mi i vidí, že zradu kuje. Iste je spolčený s tými guľatými šikmookými hlavami, čo nám zem pustošia. Pačrev jedon. Toto ste nevedeli, však?“ obrátil sa na vedca.

„Žiaľ, nie. O nejakej zrade kniežaťa voči kráľovi pri Muhi nemám poznatky. Skôr ostatní veľmoži zradia. Kálman bude urputne bojovať s Mongolmi. Vážne ho porania. Nakoniec však bude musieť z boja ujsť. A neskôr na následky zranení zomrie. Toľko sa píše v historických spisoch...“

„I za prd stoja tie ich spisky,“ odvrkol kňaz.

„Kuuuš,“ zatiahol lénnik a pozrel sa výhražne na velebného pána. Potom skĺzol zrakom k panošovi, „János ne aludj! Felkelni!“

„On nespí. Myslím, že je v bezvedomí. Udreli ho silno do hlavy, keď sa vás snažil brániť,“ konštatoval Vrtiak.

„Statočné chlapčisko,“ pýšil sa starec, „ale oni mali kniežaťu ukázať nejaký z tých ich zázrakov. Tú lampu, čo nosili priondianu na hlave. Alebo to čudo, čo pípa pri meči a vŕeckom železe. Možno by ich presvedčili, že vedia o tom, čo sa stane...“

„Nemyslím, že by nám to pomohlo, skôr naopak. Ešte by som skončil na hranici,“ zavrtil hlavou historik.

„Tam kam patria!“ zavrčal kňaz.

„Ale ideš ho!“ opäť sa na neho osopil starý muž. „Ale čo teraz? Mosíme sa odtálo stoj čo stoj dostať. Aj tí báróii kurvák nás nehali v štiche. Dokonca mi zobrali moje vojsko.“

Na chvíľu sa nahnevane odmlčal a pozeral tupo pred seba: „Hm, jak si dobre pamatám, tak dnes začne boj o most. A v noci pačmagy žlté zaútočia a naženú nás do tábora, kde nás budú biť jak légyek é muchy. Tak jest?“

„Áno, lénný pán. I keď také jednoduché to zas nebude. Rozhodujúce bude, až keď sa Subotaj so svojou časťou vojska dostane cez Sajó zdola a posilní samotného Batuchána v strede a Šejbána zhora.“

Vtom zahlaholili vojnové rohy a v tábore sa strhla trma-vrma. Ozbrojení sa hemžili, ako keď pichne do mraveniska. Vzduch sa naplnil výkrikmi sprevádzanými divokým erdžaním vojnových koní a hrmotom železa. Trvalo to len pár minút a tisícky mužov vyprázdnilo nahustený priestor. Ostalo len zopár desiatok obrancov. Lénnik, kňaz, zamdlený János a doktor Vrtiak boli uväznení v najdolnejšej časti tábora, neďaleko vozovej hradby. Vedec si uvedomoval, že ak tu zostanú, tak ich stihne istá smrť, pretože tábor do rána padne. Mongoli veľa zľutovania neukážu. *Ale čo robíš?* Pohýbal stŕpnutými zápästiami za chrbtom. Takmer si ich už ani

necítil. Ostatní boli na tom určite rovnako. Okrem chudáka Jánoša. Ten ležal pohodený ako nepotrebný strašiak do maku.

Strážil ich len jeden vojak. Pravidelne v kruhu hliadkoval okolo nich. *Keby sa mi aspoň nejako podarilo uvoľniť tie ruky.* Strážca nedočkavo prechádzal poza ich chrbty. Kroky náhle ustali. Ozval sa úder, tlmený výkrik, za ktorým nasledovalo žuchnutie tela na zem. Vrtiak pocítil, ako sa niekto zozadu dotkol jeho stárpnutých rúk. Obzrel sa, no zazrel len obrysy tváre zahalenej v kapucni, cez ktorú vykúkali blondavé pramienky dlhých vlasov. Do nosa mu vnikol pach ženy. Vyhrkli mu do očí slzy. *No mohla by sa konečne poumývať.* Rozostrene sa na ňu pozrel. *Vskutku krásna ženská. Tú by som chcel mať. Len keby sa umyla. Z hlbokých úvah ho vytrhla oná žena, keď si vydýchla. Otriasol sa a pozrel napravo. Pri lénnikovi sa skláňal Radoslav a akurát mu prerezával putá. Zachmúrenú oblohu pretal blesk. Krajinou zavibrovalo ohlušujúce burácanie hromu. Svet potemnel. Z nebies sa spustil lejak.*

Malá skupinka utečencov sa zastavila, až keď stratila tábor z dohľadu. Museli výrazne spomaliť. Vybrali sa cez nebezpečné trasoviská na severozápad od tábora, opačným smerom, ako sa pohlo uhorské vojsko brániť prechod cez rieku Sajó. Búrka už ustávala, ale chladný hustý dážď naďalej nemilosrdne bičoval telá a zmáčal ich do nitky. Navyše sa začalo stmievať. Smerom od tábora k nim doliehal bojový huriavk, rinčanie zbraní a tlmené výkriky. Sem-tam sa oblohou zajagali svetlá. Zápalné smolné strely z mongolských katapultov. Na oddych si vyhliadli malý ostrovček riedko porastený stromami a kriakmi. Naskrz močariskom sa ich tiahlo niekoľko. Mocný Radoslav, ktorý celý čas vliekol bezvedomého Janoša na chrbte, sa s fučaním opatrne posadil a položil živé bremeno na zem. Lénnik sa k mladíkovi nakláňal a spolu s kňazom sa ho pokúšali prebrať z mdlôb. Napokon sa im to podarilo. Starec sa ustarostene obrátil k druhom: „Ďakujem vám za záchranu, moji verní,“ uklonil sa k Radoslavovi a vrúcne otcovsky objal ženu v kapucni. „Mosíme tuná strádať do svitu. Pokúsiť sa prejsť močiar za tmy, keď rastie voda, je hotové samobijstvo.“

Sadli si pod stromový zárasť, ktorý núkal skromnú ochranu pred lejakom. Vedec sa prechádzal po kraji ostrovčeka, niečo trhal, vkladal si to do úst a dôrazne prežúval. Popošiel kus stranou a naznačil blondätej zá-

chrankyni, aby ho nasledovala. Nesmelo sa vydala za ním. Keď boli mimo dosluch a vid, zastal a otočil sa k nej. Mlčali. Podišiel kúsok bližšie a opatrne jej stiahol kapucňu. Mokré ulepené vlasy lemovali dokonalú tvár. Zadíval sa do blankytných očí, ktoré v umierajúcom dni nabrali temný odtieň. Jeho pery a brada sa chveli. Naklonil sa k nej. *Chvalapánu za ten lejak.* Ruky mu prudko vystrelili a objali silno, no s citom, pružné ženské telo. Žena sa k nemu pritisla. Takto sa k sebe chvíľu vinuli, hladili a nechali sa drásť túžbou. Potom sa muž od nej trochu odklonil, hrabol jej prstami vlasy z čela a vtisol na pekne vykrojené pery horúci bozk. Nesmelý, letmý, ako dotyk vánku. Na okamih sa zháčil, vybral zo záhrenia za hršť rastlín a ponúkol ich žene. Udivene k ním privoňala a usmiala sa. Vrtiak zavrtel hlavou a naznačil, aby si dala trochu bylínok do úst a požula ich. Až potom sa ju odvážil bozkať nástojčivejšie. Chutila po mäte. Žena sa od neho odlepila, aby zalapala po vzduchu, prekvapená vôňou mužovho i svojho dychu. Znova sa zadíval do jej tváre, po ktorej stekali studené dažďové kvapky.

Zasmiali sa a klesli spolu do mokrej trávy.

Krátko pred úsvitom hliadkujúci Radoslav pobudil spoločníkov. Zarázil sa, keď našiel tvrdo spiaceho vedca a ženu hrčiacich sa k sebe. Zatriasol nimi a keď sa prebrali, veľavravne zdvihol obočie, pousmial sa a naznačil, aby boli čo najtichšie: „Čosik sa v bažine šipliká. Čut ľudie i kone,“ šepkal.

Jánoš sa pomaly spamätával z bezvedomia. Hlava ho príšerne bolela a svet sa mu potácal. Ale už sa mohol postaviť. Utečenci sa zhrkli pri riedkych stromoch na kraji ostrovčeka. Pátrajúcimi očami sa snažili bezúspešne preniknúť šerom. Nad tmavými trasoviskami sa prevažovala lenivá hmla. Dážď sa nad ránom zmenil na mrholenie. Nastražili uši.

A naozaj. Smerom od tábora niekto prichádzal. Tlmené hlasy, čvachot kopýt v bahne a slabé cinkanie železa.

V hmle sa započali črtať obrysy. Päť jazdcov, z ktorých niektorí ťahali za sebou voľné kone, sa pomaly blížili k ostrovčeku. Utečenci sa pripravili na možný boj. Na čele prichodzej skupiny šiel postarší jazdec v plnej zbroji zaodetý do purpurového plášťa. Vedec zaostril zrak a na štíte jazdca chabo rozoznal znaky kaločského arcibiskupstva. *Toto musia byť Ugrínovi Csákovi muži.* Medzitým sa prví jazdci vyšťverali na ostrov a zastali ticho

sa rozhládajúc, či ich niekto neprenasleduje. Utečenci čupeli ukrytí za kríkmi a čakali, čo sa bude diať.

Muž v purpurovom plášti so zdobenou kalotou chrániacou jeho hlavu zavelil po maďarsky: „Zosadať! Krátky oddych a potom hneď pokračujeme ďalej!“

Lénnik a Radoslav, ktorý práve povolil napnutú tetivu luku, vystúpili spoza kríkov. Starec pravdepodobne tiež rozoznal, o koho ide.

„Vaša Eminencia,“ uklonil sa, „som kráľov vazal, lénnik osady na severe. Dovoľte mi, aby som vám ponúkol svoje a mojich družiníkov služby.“

Postarší muž prekvapene zamrkal očami, rýchlo sa však spamätal a povedal ráznym hlasom: „Prijímam vašu ponuku, nobiles, každá ruka a srdce sa nám zide v tejto strašnej chvíli.“

Z kríkov vyšiel aj Vrťiak so ženou, ktorá si hlavu znovu zahalila do kapucne, a uklonili sa.

„Ste len piati?“ zachmúril sa biskup. „Vidím, že je s vami aj muž cirkvi,“ pozrel sa na kňaza. Ten podišiel po kolenách k nemu a pobožkal biskupov prsteň, keď mu natrčil ruku.

„Áno, piati a ešte môj panoš, ktorý leží ranený. Zvyšok môjho oddielu pravdepodobne zahynul v boji,“ previnilo vravel starec.

„Aha, rozumiem. Nuž, zlé je, keď šľachtici zbabelo ujdú z boja. Ale to by nesmel zutekať ani ich pán a jeho družina.“

„Kráľ zutekal?“ neveriac krútil hlavou lénnik.

„Áno, kráľ uteká cez pohorie Brökk do Rakúz k Friedrichovi a knieža Kálman unikne do Pešti,“ neovládol sa historik a prehovoril po latinsky.

Ugrín sa na neho zvedavo zahľadel a spýtal sa lénnika: „Kto je tento muž?“

Velebný pán už chcel niečo povedať, keď ho lénnik potiahol zozadu za rameno, čím sa kľáčiaci kňaz prekotil horeznak do trávy.

„Ehm, to je... ehm, to je...“ koktal starec pomáhajúc farárovi na nohy.

„Som doctorus, učenc, muž vedy a viery, ktorý študoval na popredných univerzitách v Európe,“ vyhlásil Vrťiak.

„Skutočne?“ pochybovačne sa na neho pozrel arcibiskup. „No! Teraz nemáme času sa tým zapodievať,“ obrátil sa k lénnikovi, „Mongoli videli, ako opúšťame tábor. Dali sa po našej stope. Vedia, kto som, a vedia, čo by mohli požadovať, keby som im padol do rúk. Určite vyrazia ku Kalocsi, lebo budú predpokladať, že utekám tým smerom. Tvoje léno je na horniakoch? Ako ďaleko? Je opivené? Poskytnite nám načas ochranu?“

Starec sa uklonil: „Budem poctený ponúknuť svoje skromné obydlie načas jeho eminencii.“

„Veľmi dobre,“ pochválil lénnika Ugrín, „za hodinu, keď sa rozvidnie, vyrazíme!“

Ráno sa prehuplo do sychravého dňa. Trasoviská sa zmenili na nebezpečnú pascu. Ťažké opancierované kone s rytiermi v brnení dostávali poriadne zabrať. Piati jazdci vrátane arcibiskupa už pár hodín poslušne nasledovali lénnika a jeho družinu naprieč močiarimi.

„Už nie sme ďaleko od nášeho kraja, hen za kopcom,“ ukázal lénnik rukou dopredu, „tam hore už bude konečne pevná zem a...“

No nedopovedal. Akoby odnikiaľ priletel šíp a len o chl p minul starca. Ten strhol koňa vzad a divoko vyrazil dopredu. Žena, Radoslav, Jánoš a Jaromír zabodli päty do slabín koní a hnali ich za unikajúcim. Farár zostal vzadu v biskupovej skupine.

„Nie, tam nie, späť!“ zavelil arcibiskup. Zasvišťali ďalšie šípy. Dvaja biskupovi vojaci sa zaknísali v sedlách a padli do blata. Spoza kopca sa ozval bojový pokrik Mongolov. Ugrín, zvyšní dvaja zbrojnoši a farár sa otočili vzad a hnali kone tak rýchlo, ako im to bahnistý terén umožňoval, do močiara.

Radoslav sa pozrel na vedľa cválajúcich.

„Hopajme rovno k Mongolúm, tesne pred nima sa rozčehneme. Vy k rieke a ja na opačný kút. Pomatieme ich,“ zakričal, zlovestne sa zaškeril a vytasil meč.

„Suhlasím,“ prikývol Vrtiak, „Ugrín sa so svojimi utopí v močiároch.“

„Boh s nami!“ zareval zbrojnoš a ešte viac popohнал kľúčujúceho koňa. Oddiel Mongolov sa sprvu neveriacky zarazil, ale potom sa im vydal naproti. Šialene jazdiaca päťica sa zopár desiatok metrov pred Mongolmi rozdelila. Ale nie úplne tak, ako navrhol Radoslav. Vedec s ostatnými zamierili doprava k Sajó. No Slovan sa s výkrikom: „Ondzím vám žltého boha, kúrvy šikmooké!“ a mečom nad hlavou vrhol rovno medzi Mongolov. Prvého stal ako hruď masla. Druhý po ňom hodil kopiju, ktorá sa mu len suchla o rameno. Radoslav sa nahol dopredu a zrazil sa s neúspešným vrhačom. Zapraskali rebrá. Napichol ho na meč ako jahňa na ražeň. Tretí útočník niečo krátko zaštekala a postavil koňa na zadné nohy. Radoslav to

využil a preklučkoval pomedzi zmätených nepriateľov, nezvyknutých na boj zblízka, aby sa pod kopcom opäť pridal k utečencom. Veliteľ prenasledovateľov vybafoľ zopár rozkazov a jazdci sa rozdelili. Traja sa pohli za cválajúcou skupinou k Sajó a zvyšok za hodnotnejšou korisťou samovražedne unikajúcou v močiaroch.

Vrtiak nad smelým počínom druhu uznanlivo zakýval hlavou. Do-cválali k rýchlemu toku rieky. Po celonočnom vytrvalom daždi pretekali v koryte masy vody. Otočil sa v sedle. Ich traja prenasledovatelia sa rýchlo blížili a dvaja z nich vkladali šípy do tetív krátkych lukov.

Pozrel sa na krehkú tvár ženy. Pôsobila veľmi strhane. Predchádzajúca noc jej asi dala zabrať. V zmätenom a unavenom pohľade sa črtala beznádej. *Ach, či spolu ešte niekedy budeme môcť byť.* Hriechne myšlienky nedali Vrtiakovi pokoja ani v tejto kritickej chvíli.

Obrátil sa k skupine: „Musíme do vody, skočíme ta aj s koňmi. A pokúsime sa nejako preplávať na druhý breh.“

„Neviem. Bojím sa. Tá voda vyzerá hrozivo. Utopíme sa,“ nariekala žena. Aj ostatní utečenci sa tvárili viac než neisto.

Vzduchom zasvišťal šíp sa zabadol sa jednému z koní do zadnice. Kôň sa s divokým erdžaním vzopäl na zadné a bezhlavo sa vrhol do toku rieky. Vrtiak vykrikoľ a popohľnal svojho koňa za trafeným. Zvyšní prenasledovaní sa nedali dlho ponúkať a skočili do rozbúrených vôd.

Historik otvoril oči. V ušiach mu zvonilo zbesilé pípanie. *Zas ten detektor.* Bol v akejsi malej miestnosti. Vedľa neho sa svižne pohybovala rozmazaná postava.

Je to ona?

„Pán Vrtiak! Upokojte sa! Nekričte!“ zvolal neznámy ženský hlas.

Pocítil krátke pichnutie v predlaktí. Potom sa jeho napäté telo uvoľnilo. Pípanie spomalilo.

„Kde to som? Čo sa deje?“ ospalo vyzvedal.

„V sanitke. Konečne ste sa prebrali. Museli sme vás oživovať,“ informovala ho príjemným hlasom mladá sestrička.

Bol zmätený. Myšlienky sa mu zbesilo naháňali v hlave. Trénovaný mozog ich po chvíli usporiadal. *Tak sa mi to všetko len marilo?*

„Pán doktor povedal,“ štebotala ďalej sestrička, „že ste mali veľké šťastie, že voda bola taká studená. Chlad splnil svoju cerebro-protéktívnu úlohu. Teraz musel ísť za ďalšími pacientmi.“

„Ďalšími?!“

„Áno, záchranári už vytiahli z vody piatich ľudí, dokonca aj dva utopené kone. Nevieme, ako sa tam mohli dostať, keď profesor Horváth vyhlásil pátraciu akciu len po vás. Asi vás videli vo vode a snažili sa vás zachrániť skôr, ako príde pomoc.“

„To nie je ani možné,“ zamrmlal Vrťiak, „a, sestrička, je medzi nimi aj žena?“

„Neviem...“

Zrazu sa dvere na sanitke rozleteli a dnu vpadol lekár. Rýchlo pozrel na Vrťiaka. Vyklonil sa von zo sanitky a zareval: „Profesor Horváth!“ potom sa obrátil späť k archeológovi. „Som rád, že ste sa už prebrali. Ihneď vás odvezieme do nemocnice, musím ale najprv vziať defibrilátor,“ a zmizol.

Vo dverách záchranného vozu sa zjavil zadýchaný profesor. Tvár sa mu skrivila nefalšovanou radosťou: „Vy žijete, kolega! Jaromír, ani neviete, ako som rád. Predstavte si, že záchranári vytiahli teraz z vody troch asi mongolských turistov. Sa tu niekde v okolí musí konať nejaký historický festival, všetci sú navlečení v dobových odevoch zo stredoveku.“

„No doprdele!“ zagúľal očami Vrťiak.

Mágoľod

Marián Kubicko

Prezdobenou sálou sa vznášalo neprijemné napätie, ktoré vstúpilo dnu spoločne s kráľovým komorníkom. Ryšavý vládca sedel na svojom pozlátenom tróne a ani si nevšimol, že by bol okrem neho ktosi v miestnosti. Pozeral sa von oknom a nechával sa oslepovať jasnými lúčmi slnka.

„Ehm,“ zakašľal starý sluha.

„Čo chceš?“

Panovníkov hlas zaburácal prekvapivo silno, až sa zdalo, že sa steny začali otriasať a všetko navôkol sa strachom zmenšilo do veľkosti hračiek pre deti.

„Nesiem nedobré správy, môj pane.“

Starý sluha bol jediným v celom kráľovskom dvore, kto sa odvážil povedať mu aj zlé zvesti. Vychovával budúceho vládcu od plienok, učil ho, keď bol ešte malým faganom a teraz musel priznať, že sa mu to nie celkom podarilo.

„Nedobré správy?“

„Áno, pane. Nedobré,“ sklonil sluha hlavu, akoby práve čakal, že mu katova sekera pretne krk.

„Tak von s nimi!“ znova zaznel sálou kráľov hlboký barytón.

„Dagobelova armáda prekročila naše západné hranice. Postupuje sem a ničí všetko, čo jej príde do cesty.“

„Čože?“

„Dagobelova armáda prekročila naše západné hranice. Postupuje sem...“

„To si už raz hovoril.“

„... a ničí všetko, čo jej príde do cesty,“ sluha sa nenechal kráľom prerušiť.

Túto repliku sa učil celé predpoludnie a bol potešený, ako dobre ju zvládol. Preto sa snažil zopakovať ju ešte raz.

„Dagobelova armáda prekročila naše...“

„A to len tak?“ zadivil sa nahnevany kráľ. „Začal vojnu kvôli pár našim zvieratkám, čo sa dostali na jeho územie?“

„Boli to kone, pane.“

„No a?“

„Bolo ich vyše tisíc.“

„Čo tým chceš povedať?“

„Sedeli na nich naši rytieri.“

„Ej, rytieri!“ zahľadel sa ryšavý kráľ. „Boli to moji najlepší, vieš? Keby som ich tu teraz mal, neodvážil by sa Dagobel na moju zem zaútočiť.“

„Ale už nie sú.“

„Ja viem, že tu nie sú.“

„Oni už nie sú vôbec. Späť sa nám vrátili len ich štáté hlavy. Bolo to v deň, keď ste ľudu oznámili svoju veľkolepú myšlienku dobyť susedné kráľovstvo.“

„Veď aj bola veľkolepá.“

Starý muž dobre vedel, že kráľa nepresvedčí o opaku. Bol tvrdohlavý už odmala. Vždy si bol istý, že jeho nápady sú úžasné a kráľovstvo ich potrebuje. Mníchom prikázal všetky knihy prepísať do slepeckého písma, aby sa pri čítaní nemuseli zapalovať sviečky, dobytok dal prefarbiť na modro, to aby ich zlodeji z cudzích krajín nekradli. Ešte v mladosti vyhlásil, že si za ženu zoberie len tú najkrajšiu a najpôvabnejšiu princeznú, akú táto zem nosí. Momentálne mu tiahlo na päťdesiat a o svadbe ani chýru ani slychu.

„Pán kráľ... lenže... lenže... Čo urobíme? Dagobel sa so svojou armádou rúti na nás!“ začali sluhovi drkotať zuby. Strachom.

„Tu nám pomôže už len jedno jediné.“

„Nie!“ zbledol sluha.

„Ale áno! Ale áno, ty môj starý zbabelec. Proti Dagobelovi musíme použiť to najstrašnejšie, čo máme. Musíme využiť čarodejníckov!“

V kráľovskom meste sa nachádza len šesť ulíc, v ktorých vo dne i v noci býva úplné ticho. Ostatné sú hlučné až-až. Cez deň sa vykrikuje, píska, spieva a najmä nadáva. V noci sa zasa zbíja, kradne, usmrcuje a robia sa aj všakovaké iné telesné dobrôtky, o ktorých slušné ženy len snívajú a ktoré slušní páni praktizujú.

Iba šiestim uliciam sa zvuky civilizácie vyhýbajú.

V troch z nich preto, lebo sa všetci obyvatelia prilahlých domov odsťahovali z kráľovstva a na vchodové dvere pripevnili cedule typu „Všetko sme zobrali, ani nám sem nelezte a kráľovi pobožkajte zadok!“. Ďalšie dve susedia s panovníkovým palácom a tá šiesta ulica... nuž, tá šiesta ulica patrí čarodejníckom.

Nikto nevie, kto sú, ako vyzerajú, ako žijú. Nikto ich ešte nevidel a rozhodne ani vidieť nechce. Kolujú o nich historky, z ktorých nevstávajú dupkom len vlasy na hlave, ale aj chlpy na nohách a iných častiach tela. Aj preto týmto zlým a krutým bytostiam raz za čas (väčšinou raz týždenne, ak sa nezabudne) prinesú za voz potravín. Ten počas noci nehlučne zmizne. Mestské obyvateľstvo dobre vie, že tajomných čarodejníckov neradno nahnevať, a preto nik nefrfe, že vždy zmizne aj voz, ktorý sa potom stane cenným artiklom na čiernom trhu. Ako sa tam dostane, je záhadou.

V túto noc sa predsa len ktosi odvážil vkročiť do čarodejníckovskej ulice.

Uschnutá špina pukala pod semišovými papučami, ktoré si kráľov sluha zabudol prezuť. Pri akomkoľvek náznaku zvuku sa zastavil a dlho sa obzeral, či dakto alebo dačo naňho nečíha. Ozýval sa iba vietor pofukujúc si popri čiernych stenách domov a raz završtal kocúr. Odvážil sa naháňať miestnu krysu, no hneď ako sa potkan dostal do bezpečia svojich súkmeňovcov, úlohy sa vymenili a korisťou sa stalo umňaukané zviera.

Zo strechy dopadla kvapka vody. Od včerajšieho dažďa sa akosi pozabudla a len v túto noc sa rozhodla nechať sa rozlúpať po zemi. Nemajúc úctu k staršiemu, kvapla tak nahlas, že skoro privodila vystrašenému sluhovi zástavu srdca.

Temná ulica dýchala strachom, čiernou nocou, ktorú ani polmesiac nedokázal presvietiť, a klopkala drkotajúcimi zubami kráľovho pomocníka.

„Bu...“ ozvalo sa za starcom.

V ten moment padol k zemi.

„Bu... bu... budeš tu dlho postávať?“ znova za ním zaznel koktavý hlas.

Je zaujímavé, že z ľudského tela práve kolená najrýchlejšie podľahnú strachu. Podľomia sa a nedovolia človeku ostať stáť hrdo a v pozore, čím by poprípade mohol zakryť svoju slabosť.

Ako druhé sa preľakne srdce.

Väčšinou len na chvíľu prestane tlŕť, aby v nasledujúcej chvíli dalo podnet ústam k hlasitému vysloveniu štavnatých nadávok. Ak náhodou srdce ostane bez pohybu dlhšie než zvyčajne, nastáva problém znova ho

naštartovať a vtedy k človeku pristúpi Zubatá, ktorá, samozrejme, rada pomôže.

Sluha sa otočil a zblízka uvidel neznámu bytosť.

Bol to čarodejníček.

„Ťa... ta... ta... k sa pohneš už od... odtiaľto!“ zakoktal a dupol nôžkou.

Bol nízky. Asi ako päťročné decko oblečené vo veľmi dlhej sutane, ktorej rukávy si ťahal po zemi. Na hlave mal špicatú čiapku s efektnými žltými hviezdami, aby každý videl, že patrí k cechu mágov. Pravda je však taká, že okrem rozklepaného sluhu a pár netopierov ho na ulici nevidel nikto.

„No,“ vstal zo zeme vystrašený muž, „neodídem. Hľadám čarodejníčkov.“

„Tu... tu som. Tu... tu ma máš. U... už si ma videl a pa... pakuj sa p... preč!“ zavelil malý mužík.

„Ja ale nemôžem len tak odísť!“

„A k... k... kto ti to za... zakázal?“

„Náš kráľ. Potrebuje pomoc. Vašu pomoc. Preto som prišiel.“

Z čarodejníčkových úst zaznelo hlasité písknutie. Spoza stien, z čiernych okien aj z kanálových poklopov vykuklo množstvo veľkých svetiacich očí.

„K... k... kráľ potrebuje pomoc!“ vykrikoval nahlas čarodejníček.

Kývol rukou ostatným, ktorí sa skrývali v nočnej tme.

„K... k... kráľ potrebuje pomoc!“ opakovali jeho slová nahlas a tak rýchlo za sebou, že koniec vety prestali vyslovovať, až zostalo len strašidelné „Krá... krá... krá!“

Krákanie sa nieslo nočnou ulicou a dostávalo sa do celého mesta. Všetkým, čo boli v tú chvíľu vonku, žobrákom, zlodejom, miestnym radodajkám aj mestskej stráži, prešli po tele zimomriavky a v duchu sa utvrdili o tom, čo už dávno vedeli. Ulici čarodejníčkov sa rozhodne budú vyhýbať.

„A čo za to?“ opýtal sa bradatý mužík, ku ktorému ho priviedli.

Bol akiste veliteľom všetkých čarodejníčkov v meste a spod vpadnutých viečok neprijímnym pohľadom pozoroval sediaceho sluhu. Ten sa uvelebil v starom koženom kresle a spokojne pohojďával nohami.

Nachádzali sa v pivnici. V tmavej zatuchnutej miestnosti, kde im okrem horiacich faklí a zajakavého čarodejníčka, robili spoločnosť už len

skúmavky a fľašky na veľkom pracovnom stole. V podaktorých pobublávala červenkastá tekutina, niektoré si mlčky užívali teplo horiacich kahancov a jedna, najskôr nazloštená, že je tu dakto cudzí, vypúšťala zo seba kúdoly zelenkastého dymu.

„Hmm?“ zamyslel sa chlap „Peniaze. Bohatstvo. Šperky, drahokamy, čo len chcete. Dá vám všetko. Ak mu, samozrejme, viete pomôcť.“

„Na čo by nám bolo bohatstvo? Len zlodejov láka. Ale...“

„Počkaj, počkaj! Už sa na cene zjednávaš a ešte nevieš, o čo kráľ žiada.“

„To... to je jasné!“ mávol rukou druhý, koktavý mužík nevšímajúc si, že vodca čarodejníckov by tiež rád odpovedal. „Vy... vy... vy... my... my... mydlíme za vás Dagobela a krá... kráľ bude mať pokoj.“

„No, aj tak sa to dá povedať.“

„Tak sa zjednajme na cene!“

„A dokážete to?“

„Čo? Zjednať sa na cene?“

„Nie! Poraziť Dagobelovo vojsko. Dokážete zničiť celú jeho armádu?“

„Nie je problém. Sme predsa čarodejníckovia. Ovládame kúzla, o akých sa vám ani nesnívalo. A máme techniku. Dobrú techniku.“

„Akú techniku?“

„My máme mágolod!“

„Mágolod?“

Na stole zašuchotal papier. Nechcene, ako to papiere robievajú, sa nadvihol a nechal sa strčiť do rúk hlavného čarodejníčka. Ešte sa zavlnil na znak nesúhlasu, no nakoľko to bol iba obyčajný papier pokreslený schémami, rovnobežkami a krivkami, popísaný písmenami a číslicami, tak viac nedokázal.

„Mágolod!“ na čele mu nadšením vybehlo množstvo vrások „Tu je! Tá najlepšia a najdokonalejšia mágolod', akú kedy tento svet videl.“

Dvihol pred seba svoj nákres.

Kráľov sluha ešte v živote žiadnu mágolod' nevidel, preto sa prekvapene začal prehrabávať vo svojich vreckách, až z nich nakoniec vytiahol zamastené okuliare. Nasadil si ich, prižmúril oči, chvíľu študoval.

Potom riekol: „Veď to je loď! Vyzerá ako naša kráľovská galéra, len... len namiesto sťažňa a plachiet má... akúsi... akože sa to volá?“

„Balón!“ odpovedal mu mužík „Veľký balón naplnený čistou mágiou. A máte pravdu. Je to galéra. Kráľovská. Vaša. Predvčerom sme vám ju ukradli.“

„Ukradli?“

„Len sa tak nudne hompáľala v prístave. Čo iné sme s ňou mali robiť?“

„Vy ste ukradli galéru?“

„Ehm..“

„A ako s týmto čudom chcete zničiť nepriateľovu armádu?“

„To už nechajte na nás, milý človeče. Dagobela zničíme skôr, než jeho rytieri nasadnú na kone. A teraz sa porozprávajme o cene.“

Nemal rád svoje meno.

Julian Verný. Komu by sa to páčilo?!

Vodca mestských čarodejníčkov dostal meno po starom otcovi, ktorý sa oňho aj s babkou od malička staral a obaja sa mu snažili dať tú najsprávnejšiu výchovu.

Starkí ho podporovali vo vede. Chceli mať z neho vedátora, preto mu večer čo večer pred spaním čítali, ako slávne skončili Giordano Bruno, Archimedes či Ján Jesenius. Malý čarodejníček bol nadšený, že aj on raz vymyslí dačo nové, preto ušiel z domu a dal sa na túľanie. Nakoniec skončil v meste, kde, ako každý s neochvejnou istotou tvrdí, sú veľké možnosti kariérneho rastu.

A práve v tento deň, pozorujúc kráľovho sluhu, ktorý nervózne pobehoval pohľadom po všetkých kútoch miestnosti, mu napadlo, že jeho kariéra vstúpila do vrcholnej fázy.

Julian mal jeden veľký sen. Tajné želanie, ktoré si vysníval už na dedinskom dvore starých rodičov.

Bola tam kadibúdka. Obyčajná, narýchlo zmontovaná z neopracovaných dosák s malým vyrezaným srdiečkom na dverách. Ustavične sa tam schovával pred babkiným kohútom, ktorý, vidiac jeho červené trenky, naháňal ho po dvore, snažil sa zvaliť chlapca na zem a doďobáť mu zadok.

Zvnútra dverí visel obrázok. Polonahá ryšavá slečna si rukami zakrývala poprsie a vyzývavo sa na mladého čarodejníčka usmievala. Líca mala červené snád ešte viac než chlapec, ktorý sa pri pohľade na ňu rozplýval blahom.

Pri spomienke na ryšavú krásku napadla Julianovi úchvatná myšlienka.

„Už viem, čo od kráľa budem chcieť!“ otočil sa na sluhu.

„Čo také?“

„Najtajnejšie želanie.“

„Najtajnejšie želanie? Kúzlami mu chcete zobrať jeho najtajnejšie želanie?“

„Nie.“ odpovedal s úsmevom „Ja mu dám to svoje.“

Keď mágoloď vzlietla, ľudia mávali bielymi vreckovkami, kyticami kvetov, podaktorým sa aj slza vykotúlala z očí.

Nevedeli, prečo to robia. Nik nechápal, čo tá škaredá opacha bude na oblohe porábať, prečo ju vlastne oslavujú a volajú jej na slávu.

Kráľ prikázal mávať, tak prečo by si človek nezamával, keď mu to neublíži!

Posádku kráľovskej galéry tvorí zväčša sto ľudí. Julian trval na tom, že stačia aj piati, preto okrem seba naverboval ďalších troch čarodejníčkov a prihovoril sa za kráľovho komorníka, aby mohol letieť s nimi. Ten, keďže mal panický strach z výšok, držal sa zábradlia lode a začal vážne uvažovať o tom, že ak sa mu niekedy podarí dostať dole, pokúsi sa vymeniť absolutistickú monarchiu za diktatúru proletariátu.

Každý z posádky mal na hlave špicatú čapicu s istým počtom hviezdičiek.

Julian mal štyri.

Sluha šesť.

„Ja som kapitán lode,“ vysvetľoval mu bradatý mužíček.

„A ja?“

„Admirál.“

„To je dobre. Znamená to, že som služobne vyššie.“

„Samozrejme,“ pritakal vážnym tónom. „Ja rozkazujem a vy potom schválite moje rozkazy.“

„Aha!“ pochopil svoju situáciu „A oni sú čo?“

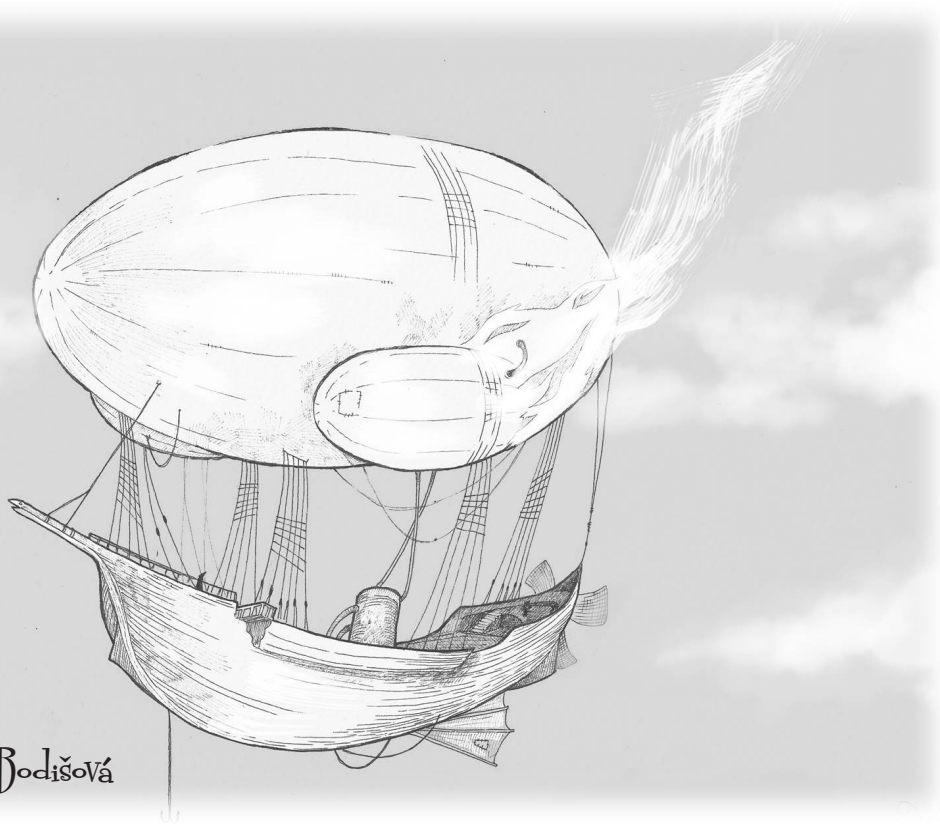
Ukázal na dvojicu mužíkov s jednou hviezdou na čapici. Aj to červenou.

„To sú naši námorníci.“

„Námorníci? Veď nie sme na mori!“

„Ale sme na lodi. A toto je námorná loď. To znamená, že sú námorníci.“

Dandy Bodišová

„Aha!“ znova pochopil, že sa ocitol v správny čas na správnom mieste. Kapitán Julian sa postavil pred kormidlo. Tak to totiž kapitáni robievajú. Stoja pred kormidlom, pozerajú cez ďalekohľad a vydávajú rozkazy. Kormidlo bolo, samozrejme, nefunkčné. Smer udržiavali dve gondoly po bokoch lode a hlavná vrtuľa v zadnej časti.

„A kde je ten tretí?“

„Aký tretí?“

„Námorník. Kde je náš tretí námorník?“

To sa kapitán musel zamyslieť.

„Hej, ty!“ kývol na jedného mužička bežiaceho okolo.

„Čo... čo... čo chceš, Ju... Julian?“

Bol to ten istý, ktorého pred pár dňami stretol sluha na ulici. Každý ho volal Koktoš a len on sám nechápal prečo.

„Volaj ma kapitán a vykaj mi!“ potešil sa, že konečne udelil svoj prvý rozkaz, „Kde je tretí?“

„Tre... tre... tretí je na kor... korme a chy... chytá ryby.“

„Chytá ryby?“ zamiešal sa komorník „Veď nie sme na mori! Letíme vzduchom.“

„Neletíme. Stojíme,“ usmernil ho kapitán.

„Čože?“

„Ku... ku... ku...“ Koktoš nedokázal vysloviť slovo *kuknite*, preto ukázal rukou do dialky. A naozaj. Nehýbalo sa nič. Okrem pár poblúdených holubov a krkavcov, ktoré číhali pod mágoloďou a čakali, kedy z nej už niečo, prípadne niekto vypadne. Loď levitovala ako papierový šarkan nad zemou, pod nimi sa sľa had ťahala široká rieka.

„Kto vyhodil kotvu?“

„On.“ odvetil zajakavý mužik tentoraz úplne bez chyby.

„Ten, čo chytá ryby?“

„T... ten,“ zakoktal. Nie vždy sa zadarí.

Klopkanie dreva o drevo sa ozývalo po palube. To kapitán si pomáhal v chôdzi svojou výletnou palicou a smeroval k tretiemu námorníkovi. Jeho pôvodným zámerom bolo nasadiť si drevenú nohu, akú nosia praví morskí vlci, no rýchlo sa toho úmyslu vzdal. Je lepšie vzdať sa úmyslu, než zdravej nohy.

Tak si zobral aspoň palicu.

„Hej, ty,“ štuchol ňou do zaneprázdneného čarodejníčka, „Trojka, čo to stváraš?“

Ten sa nechápavo obzrel.

„Ty si spustil kotvu?“ pokračoval Julian vyčítavo.

„No, ja.“

„Aby si si zarybárčil?“

„Ja nerybárčim.“

„Tak čo teraz vyťahuješ z rieky?“ pozrel sa mu na ruky, v ktorých držal pevné lano.

„Vedro.“

„Ve... ve... vedro?“ zapojil sa Koktoš.

„Vedro. S vodou. Horíme!“

„Čože robíme?“ kapitánova tvár akosi stratila farbu.

Rovnako aj ostatní zbledli ako stena. Samozrejme, okrem zhrbeného starého muža. Ten už bol bledý, keď nastúpil na loď. Teraz jeho pokožka nabrala priesvitný nádych.

„Gondola horí. Hľa, tu napravo!“ konečne vytiahol plný kýbeľ.

Mal pravdu.

Pravá gondola blčala príjemným modrastým plameňom a nedala sa rušiť ani päticou prizerajúcich sa bytostí.

„Ho... ho... ho.“ zaznelo koktanie.

Nevedno, čo malo opakované *ho* znamenať. Možno si len Koktoš chcel uľaviť peknou nadávkou, možno mal v záujme skonštatovať, že naozaj horí.

Námorník číslo jeden, ktorý doteraz nemohol preukázať svoju inteligenciu, dotvoril druhovo koktanie do vety: „Hor sa hasiť!“ a zaraz schytil plné vedro do rúk.

Rozbehol sa.

Skočil.

Čo najďalej, snažiac sa doskočiť až na horiacu gondolu.

Nepodarilo sa.

Pustil vedro a začal mávať ako vták.

„Krkavec!“ Julianovi pripomenuli námorníkov vzdušné pohyby čierneho operenca.

„Nie. Orol!“ ozval sa sluha.

„Hovorím, že takto máva krkavec. Veď kuknite! Jasný krkavec.“